

**T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK MÜSİKİSİ ANASANAT DALI
TÜRK MÜSİKİSİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**ORTAÖĞRETİM MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ
UYGULANABİLİRLİĞİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Recai AĞBABA**

**Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Dilan AKINCI**

**İSTANBUL
Temmuz 2024**

**T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK MÜSİKİSİ ANASANAT DALI
TÜRK MÜSİKİSİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**ORTAÖĞRETİM MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ
UYGULANABİLİRLİĞİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Recai AĞBABA**

**Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Dilan AKINCI**

**İSTANBUL
Temmuz 2024**

TEZ ETİK BEYANI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programının Uygulanabilirliğinin İncelenmesi” başlıklı bu çalışmayı başından sonuna kadar danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Dilan AKINCI’nın sorumluluğunda tamamladığımı, verileri/örnekleri kendim topladığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim.

Recai AĞBABA

ÖNSÖZ

Kültürel ve bireysel yaşamın ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilen müzik, sadece sanatsal bir ifade aracı olmanın ötesine geçerek, derinlemesine bir bilim ve eğitim aracı olarak da tanımlanabilir. Müzik, bireyin zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimine önemli katkılar sağlar. Özellikle eğitim ve öğretim süreçlerinde, müziğin kullanımı, öğrencilerin öğrenme süreçlerini destekleyen etkili bir yöntem olarak kabul edilir. Araştırmalar, müziğin bilişsel yetenekleri geliştirdiğini, dil becerilerini artırdığını ve problem çözme yeteneklerini güçlendirdiğini göstermektedir. Ayrıca, müziğin toplumsal bağları güçlendirdiği ve kültürel mirası koruduğu da bilinmektedir. Bu bağlamda, müzik eğitimi ve kullanımı, bireyin tamamlayıcı ve zenginleştirici bir deneyim elde etmesine olanak tanırken, toplumun da daha kapsayıcı ve sağlıklı bir yapı oluşturmaya katkı sağlar. Bu nedenle, müziğin eğitim programlarında öne çıkması ve sistemli bir şekilde kullanılması, bireylerin ve toplumların genel refahı için önemli bir adım olarak değerlendirilmektedir.

Bu çalışmada Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın müzik icrası gerektiren kazanımları, uygulanabilirlik açısından incelenmiştir. Daha önce bu alanda yapılan çalışmalar da Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın uygulanabilirlik açısından problemlerinin olduğunu göstermiştir. Ortaöğretim kurumlarındaki müzik eğitiminin doğru yöntem ve tekniklerle, programdaki kazanımların işleniş ve yeterlilik süreleri, öğrencilerin yaş, ilgi ve yetenekleri de göz önünde bulundurularak hazırlanması programın daha verimli bir şekilde uygulanmasını sağlayacaktır.

Bu tez çalışmasının tamamlanması için gerekli olan her türlü desteği sağlayan tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Dilan AKINCI' ya ve bu süreçte bana her türlü desteği veren eşim Hicran AĞBABA' ya teşekkürlerimi sunarım.

Haziran, 2024

Recai AĞBABA

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

TEZ ETİK BEYANI	i
ÖNSÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR	vi
TABLO LİSTESİ	vii
ŞEKİL LİSTESİ.....	viii
ÖZET.....	ix
ABSTRACT	x
1. GİRİŞ	1
2. LİTERATÜR TARAMASI	4
2.1. Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın Yapısı	4
2.1.1. Kazanım Sayısı ve Süre Tablosu	5
2.2. Müzik Dersi Öğretim Programı'nın Özel Amaçları.....	8
2.3. Programın Alana Özgü Becerileri	9
2.4. Programın Uygulanmasında Dikkat Edilecek Hususlar.....	10
2.5. Öğretim Yöntem ve Teknikleri	11
2.5.1. Genel Müzik Öğretim Yöntemleri	12
2.5.2. Özel Müzik Öğretim Yöntemleri	12
2.6. Programın Uygulanması	13
2.6.1. Öğrenme Alanları.....	13
2.6.1.1. Dinleme Söyleme	13
2.6.1.2. Müziksel Algı ve Bilgilenme	14
2.6.1.3. Müziksel Yaratıcılık.....	14
2.7. Kazanımlar	14
2.7.1. 9. Sınıf Öğrenme Alanı, Kazanım ve Açıklamaları	15
2.7.1.1. 9.A. Dinleme Söyleme	15
2.7.1.2. 9. B. Müziksel Algı ve Bilgilenme.....	15
2.7.1.3. 9. C. Müziksel Yaratıcılık	16
2.8. Konservatuvar Lisans Düzeyi 1. Sınıf Öğretim Programının Yapısı.....	16

2.8.1. Türk Musikisi Konservatuvarı 1. Yarıyıl Uygulamalı Alan Dersleri ve Kazanımları	17
2.8.1.1. Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji I.....	18
2.8.1.2. Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji I.....	19
2.8.1.3. Çalgı I.....	20
2.8.1.4. Toplu Ses Eğitimi I.....	21
2.8.1.5. Piyano I.....	21
2.8.2. Türk Musikisi Konservatuvarı 2. Yarıyıl Uygulamalı Alan Dersleri	22
2.8.2.1. Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji II.....	22
2.8.2.2. Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji II.....	23
2.8.2.3. Çalgı II	23
2.8.2.4. Toplu Ses Eğitimi II.....	24
2.8.2.5. Türk Halk Müziği Repertuarı ve Üslup I.....	24
2.8.2.6. Toplu Ses Eğitimi II.....	25
2.9. Problem Durumu.....	25
2.10. Araştırmanın Amacı.....	26
2.11. Araştırmanın Önemi.....	27
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	28
3.1. Araştırma Modeli	28
3.2. Veri Toplama Araçları	28
3.3. Verilerin İşlenmesi ve Yorumlanması	29
4. BULGULAR.....	30
4.1. Ortaöğretim Müzik Dersi 9. Sınıf Kazanımlarının Konservatuvar Ders Planlarıyla Karşılaştırılması	30
4.1.1. (9.A.1) Kazanımının Karşılaştırılması	30
4.1.2. (9.B.1) Kazanımının Karşılaştırılması	30
4.1.3. (9.B.2) Kazanımının Karşılaştırılması	31
4.1.4. (9.A.3) Kazanımının Karşılaştırılması	31
4.1.5. (9.A.4) Kazanımının Karşılaştırılması	32
4.1.6. (9.B.3) Kazanımının Karşılaştırılması	32
4.1.7. (9.B.4) Kazanımının Karşılaştırılması	33
4.1.8. (9.D.7) Kazanımının Karşılaştırılması	33
4.1.9. (9.B.5) Kazanımının Karşılaştırılması	34
4.2. Ortaöğretim Müzik Dersi 10. Sınıf Kazanımlarının Konservatuvar Ders Planlarıyla Karşılaştırılması	34
4.2.1. (10.A.1) Kazanımının Karşılaştırılması	35
4.2.2. (10.B.5) Kazanımının Karşılaştırılması	35
4.2.3. (10.B.1) Kazanımının Karşılaştırılması	36
4.2.4. (10.B.3) Kazanımının Karşılaştırılması	36
4.2.5. (10.B.4) Kazanımının Karşılaştırılması	37
4.2.6. (10.B.2) Kazanımının Karşılaştırılması	37
4.3. Ortaöğretim Müzik Dersi 11. Sınıf Kazanımlarının Konservatuvar Ders Planlarıyla Karşılaştırılması	38
4.3.1. (11.B.1) Kazanımının Karşılaştırılması	38

4.3.2. (11.B.3) Kazanımının Karşılaştırılması	38
4.3.3. (11.D.6) Kazanımının Karşılaştırılması	39
4.3.4. (11.B.2) Kazanımının Karşılaştırılması	39
4.3.5. (11.B.5) Kazanımının Karşılaştırılması	40
4.3.6. (11.B.4) Kazanımının Karşılaştırılması	40
4.3.7. (11.A.2) Kazanımının Karşılaştırılması	41
4.4. Ortaöğretim Müzik Dersi 12. Sınıf Kazanımlarının Konservatuvar Ders Planlarıyla Karşılaştırılması	41
4.4.1. (12.B.2) Kazanımının Karşılaştırılması	42
4.4.2. (12.B.3) Kazanımının Karşılaştırılması	42
4.4.3. (12.B.1) Kazanımının Karşılaştırılması	43
4.4.4. (12.D.9) Kazanımının Karşılaştırılması	43
4.4.5. (12.D.10) Kazanımının Karşılaştırılması	44
5. TARTIŞMA	45
6. SONUÇLAR	50
7. ÖNERİLER	51
KAYNAKLAR	52
EKLER.....	55
ÖZGEÇMİŞ.....	65

KISALTMALAR

AKTS	: Avrupa Kredi Transfer Sistemi
DK	: Devlet Konservatuvarı
DTMK	: Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı
EBA	: Eğitim Bilişim Ağı
İTÜ	: İstanbul Teknik Üniversitesi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
THM	: Türk Halk Müziği
TMDK	: Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı
TRT	: Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu
TSM	: Türk Sanat Müziği

TABLO LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 2.1. 9. Sınıf Kazanım Tablosu.....	5
Tablo 2.2. 10. Sınıf Kazanım Tablosu.....	6
Tablo 2.3. 11. Sınıf Kazanım Tablosu.....	7
Tablo 2.4. 12. Sınıf Kazanım Tablosu.....	7
Tablo 2.5. İTÜ TMDK Ses Eğitimi 1. Yarıyıl Haftalık Ders Planı.....	17
Tablo 2.6. Sakarya Üniversitesi DK Ses Eğitimi 1. Yarıyıl Haftalık Ders Planı.....	17
Tablo 2.7. Ege Üniversitesi DTMK Ses Eğitimi 1. Yarıyıl Haftalık Ders Planı.....	18
Tablo 4.1. Sesi Tekniğine Uygun Olarak Kullanır.....	30
Tablo 4.2. Temel Müzik Yazı ve Öğelerini Kullanır	31
Tablo 4.3. Basit Ölçüleri Tanır.....	31
Tablo 4.4. Düzeyine Uygun Eserleri Notalarına ve Süre Değerlerine Uyarak Seslendirir.....	32
Tablo 4.5. Eserleri Hız ve Gürlük Terimlerine Uygun Olarak Seslendirir	32
Tablo 4.6. Yatay ve Dikey İkili, Üçlü Aralıkları Tanır	33
Tablo 4.7. Türk Müziği Usullerinin Vuruşlarını Tanır.....	33
Tablo 4.8. Majör ve Minör Tonalitelerden Oluşan Eserleri Tanır	34
Tablo 4.9. Türk Müziğinin Makamsal Yapısını Tanır	34
Tablo 4.10. Kullanım Tekniğine Uygun Olarak Ses Geliştirme Çalışmaları Yapar .	35
Tablo 4.11. Bileşik Ölçüleri Tanır.....	35
Tablo 4.12. Türk Müziği Usullerinin Vuruşlarını Tanır.....	36
Tablo 4.13. Yatay ve Dikey Tam Dörtlü, Tam Beşli Aralıkları Tanır	36
Tablo 4.14. Bir Diyezli ve Bir Bemollü Majör Minör Tonaliteleri Tanır	37
Tablo 4.15. Türk Müziğinin Makamsal Yapısını Tanır	37
Tablo 4.16. Aksak Ölçüleri Tanır.....	38
Tablo 4.17. Yatay ve Dikey Artık Dörtlü-Eksik Beşli, Altılı, Yedili Aralıkları Tanır	39
Tablo 4.18. Müzik Biçimlerini (Formlarını) Ayırt Eder	39
Tablo 4.19. Türk Müziğinin Makamsal Yapısını Tanır	40
Tablo 4.20. Diyez ve Bemol Sırasına Göre Şarkının Tonunu Belirler.....	40
Tablo 4.21. Temel Durumdaki Majör–Minör Akorları Oluşturur.....	41
Tablo 4.22. Temel Durumdaki Majör–Minör Akorları Seslendirir.....	41
Tablo 4.23. Yatay ve Dikey Sekizli Aralığı Tanır.....	42
Tablo 4.24. Aksak Usulleri/Ölçüleri Tanır.....	43
Tablo 4.25. Türk Müziğinin Makamsal Yapısını Tanır	43
Tablo 4.26. Türk Halk Müziği Formlarını Ayırt Eder	44
Tablo 4.27. Türk Halk Müziği Türlerini Ayırt Eder	44

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa No

Şekil 2.1. Kazanım Bilgilendirme Şeması	5
---	---

ÖZET

ORTAÖĞRETİM MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANABİLİRLİĞİNİN İNCELENMESİ

Bu çalışmada, daha önce yapılmış araştırmalar referans alınarak müzik dersi öğretim programının uygulama alanındaki kazanımlarının farklı bir yöntemle incelenip değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Programın yapısı, amacı ve işleyişi detaylı bir şekilde anlatıldıktan sonra konservatuvar müzik bölümü lisans düzeyi ders planları ve kazanımları da anlatılmıştır. Orta Öğretim Müzik Dersi Öğretim Programı ve her sınıf düzeyindeki öğretmen kılavuz kitapları ise eksiksiz bir şekilde ekler bölümünde gösterilmiştir. Literatürde bu konu hakkında daha önce yapılan çalışmalardan örnekler verilerek bu çalışmaların içeriği hakkında da bilgiler verilmiştir.

Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı uygulama alanındaki kazanımlar, Konservatuvar lisans düzeyi müzik bölümlerinin Türk Müziği Nazariyat ve Solfeji, Batı Müziği Teori ve Solfeji ve Ses Eğitimi gibi derslerin ilgili kazanımlarıyla detaylı bir şekilde kıyaslanmıştır. 9, 10, 11 ve 12. sınıf düzeyindeki uygulama gerektiren kazanımlar içerik, işleyiş, ders sayısı ve ders saati bakımından detaylı bir şekilde incelenip kıyaslandıktan sonra, bu kazanımların uygulanabilirliği tartışılmıştır.

9, 10, 11 ve 12. sınıf kazanımları ile kıyaslanan konservatuvar müzik bölümü ders ve kazanımları incelendiğinde, ders sayısı ve ders süreleri bakımından farklılıkların olduğu görülmüştür. Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı içerisindeki müzikal icra gerektiren uygulamaya dayalı kazanımların, konservatuvar müzik bölümünün ilgili ders, içerik ve kazanımları ile ders sayısı ve süreleri bakımından kıyaslanması sonucu elde edilen bulgular ve tartışmalar doğrultusunda bu çalışmadan çıkarılan sonuçlar her sınıf düzeyinde ayrı ayrı anlatılarak değerlendirmeler yapılmıştır. Bu değerlendirmeler sonucunda müzik dersi öğretim programları hazırlanırken nelere dikkat edilmesi konusunda öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Müzik eğitimi, Ortaöğretim müzik, Müzik dersi, Müzik öğretimi, Öğretim programı.*

ABSTRACT

INVESTIGATION OF THE APPLICABILITY OF SECONDARY EDUCATION MUSIC COURSE TEACHING PROGRAM

In this study, aiming to investigate and evaluate the achievements of the Music Education curriculum in terms of its applicability using a different method, previous research works were referenced. After providing a detailed explanation of the structure, purpose, and operation of the program, the undergraduate course plans and achievements of the conservatory music department were also discussed. The Secondary Music Education Curriculum and teacher guidebooks for each class level were comprehensively presented in the appendices section. Examples from previous studies on this subject in the literature were provided, offering insights into the content of these studies.

The achievements of the Secondary Music Education Curriculum in the field of application have been comparatively analyzed with relevant achievements of courses such as Turkish Music Theory and Solfege, Western Music Theory and Solfege, and Vocal Training in undergraduate music programs at conservatories. After a detailed examination and comparison of the learning outcomes requiring practice at the 9th, 10th, 11th, and 12th-grade levels in terms of content, implementation, size of classes, and class hours, the applicability of these learning has been discussed.

When the courses and achievements of conservatory music departments are examined in comparison with the achievements of 9th, 10th, 11th, and 12th grades, differences in terms of the number of classes and class durations are observed. Based on the comparison of the achievements requiring musical performance-based practice within the Secondary Music Education Curriculum with the relevant courses, content, and achievements of the conservatory music department in terms of the number and duration of classes, findings and discussions derived from this study have been presented, and conclusions have been drawn separately for each grade level. Recommendations regarding what to consider when preparing music education programs have been provided based on these evaluations.

Keywords: *Music education, Secondary music, Music class, Music teaching, Curriculum.*

1. GİRİŞ

Müziğin insan yaşamında kendine özgü bir yeri vardır; çünkü müzik, sadece sanatsal bir ifade biçimi değil, aynı zamanda bir bilim dalıdır. Müziğin bireylerin duygusal, bilişsel ve sosyal gelişimine olan etkileri, bilimsel araştırmalarla doğrulanmıştır. Toplumların kültürel kimliklerini şekillendirmede müziğin kritik bir rolü vardır ve ekonomik olarak da müzik endüstrisi, küresel ölçekte önemli bir sektördür. Bu nedenle, müzik eğitimi ve kullanımı, eğitim ve psikoloji alanlarında önemli bir araştırma ve uygulama alanı olmuştur. Uçan'a (1997) göre müzik eğitimi, bireye belirli müzikal yetenekleri kazandırmak veya mevcut yeteneklerini geliştirmek amacıyla kendi yaşantısıyla etkileşim içinde belirli müzikal davranışlar oluşturma sürecidir. Müzik dersi, öğrencilerin müziği deneyimleyerek ve aktif olarak öğrenmelerini teşvik ederek müziğe olan ilgilerini arttırmayı, keyif almalarını sağlamayı, kendilerini ve çevrelerini keşfetmelerini ve estetik anlayışlarını geliştirmelerini hedefler.

Müzik dersi ile öğrencilere deşifre becerisi, eleştirel düşünme ve estetik algı gibi yetilerin yanı sıra müziği iletişim aracı olarak kullanma ve katılımcı müziksel çalışma gibi becerilerin kazandırılması amaçlanır. Ayrıca, program, öğrencilere makamsal ve tonal ayırt edicilik, müzik terminolojisini doğru ve etkili bir şekilde kullanma, sahne ve performans becerileri ile müzik teknolojilerini kullanma konularında da rehberlik eder (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018). Bu hedefler doğrultusunda hazırlanmış olan öğretim programının uygulanma aşamasına gelindiğinde, daha önce yapılmış çalışmalardan da anlaşılacağı üzere bazı eksikliklerin ve kazanımların uygulanabilirliği açısından sorunların olduğu anlaşılmaktadır.

Aşık Gökçe'ye (2018) göre Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın uygulama alanındaki kazanımların gerçekleşme oranının ve hedef kazanımların başarı düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Varış ve Cesur (2012), yaptıkları çalışmada öğrencilerin müzik dersindeki başarı düzeylerinin oldukça düşük olduğunu tespit etmişlerdir ve yine aynı çalışmada elde ettikleri bulgulara göre uygulama alanındaki kazanımların öğretilemediğini belirtmişlerdir. Başka bir çalışmada ise Erzurum ilinde farklı okullarda görev yapan 22 müzik öğretmeni ile yapılan görüşmeler sonucunda, öğrencilerin icra gerektiren uygulamaya yönelik konularda başarısız oldukları ve

öğretmenlerin büyük bir kısmı tarafından programdaki uygulama alanı kazanımlarının öğrenci düzeyine uygun olmadığı belirtilmiştir (Akkuzu ve Şen, 2017). Yapılan çalışmalar incelendiğinde; bu çalışmaların öğretmen görüşleri, öğrenci başarı testleri, öğretmen ve öğrenci anketleri vb. verilerin incelenerek değerlendirilmesi sonucunda Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın uygulanabilirlik açısından sorunlar teşkil ettiği görülmektedir.

2017 yılında yayımlanan Tebliğler Dergisi Temmuz-ek sayısında, yeni öğretim programı 2017-2018 eğitim ve öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır (Candar, 2019). 2009 yılında hazırlanan ve yürürlüğe giren Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı daha işlevsel olması amacıyla 2017 yılında yeniden düzenlenerek 2018 yılında yürürlüğe girmiştir. Ancak bu iki program incelendiği zaman uygulama alanındaki kazanımların pek farklı olmadıkları ve hatta bazı kazanımların sadece sıralamasının değiştirildiği görülmüştür. Albuz ve Demirel (2009), çalışmasında 2009 Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı ile 2018 öğretim programı arasında birçok benzerlik bulunmakla birlikte, bazı farklılıklar da gözlemlenmiştir.

Eğitim ve öğretim programlarında sürdürülen çalışmaların tümü; okul öncesinden başlayarak ortaöğretimin sonuna kadar birbirini tamamlayıcı bir şekilde ilerlemektedir. Bu, müzik dersi öğretim programları için de geçerlidir. Bağrıaçık (2013), çalışmasında müzik eğitimine yeni başlayan öğrencilerin müzik derslerinin ilk yıllarından itibaren sistemli bir şekilde planlanması gerektiğini savunmuştur ve müzik dersinin temel niteliği gereği, alt sınıf seviyesindeki konuların eksiksiz ve sağlam bir şekilde öğretilmesi ve öğrencilere gerekli bilgi ve deneyimi sağlamadan yeni konuların ele alınmasının mümkün olmadığını vurgulamıştır. Yapılan bir çalışmada ilkökul düzeyi müzik derslerinde sınıf öğretmenlerinin müzik öğretiminde yeterli bilgi ve beceriye sahip olmadıkları ve müzik derslerinin hedeflerine ulaşmadığı belirtilmiştir (Polat, 2005). Müzik dersi öğretim programları ilk ve ortaöğretimde ardışık ve birbirini tamamlayıcı şekilde hazırlandığı için her kademenin sonunda programdaki kazanımların tamamlandığı düşünülür. Bir üst sınıf ya da eğitim kurumuna geçildiğinde yeni bir seviyede öğretim programı başlatılmış olur. İlkokullarda sınıf öğretmenlerinin müzik öğretiminde yeterli donanıma sahip olmadıkları, ortaokullarda müzik derslerine her zaman branş öğretmenlerinin girmediği de göz önünde bulundurulduğunda müzik öğretim programlarındaki ardışıklık ve tamamlayıcılık ilkelerinin tam olarak yerine getirilemediği anlaşılmaktadır.

Bu çalışmada, daha önce yapılmış çalışmalar referans alınarak öğretim programının uygulama alanındaki kazanımlarının farklı bir yöntemle değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Daha önce yapılmış çalışmalardan farklı olarak, Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı uygulama alanındaki kazanımlar, konservatuvar lisans düzeyi müzik bölümlerinin Türk Müziği Nazariyat ve Solfeji, Batı Müziği Teori ve Solfeji ve Ses Eğitimi gibi derslerin ilgili kazanımlarıyla kıyaslanacaktır. İçerik, işleyiş, ders sayısı ve ders saati bakımından detaylı bir şekilde kıyaslanacak olan bu kazanımların uygulanabilirliği değerlendirilecektir. Bu değerlendirmeler sonucunda müzik dersi öğretim programları hazırlanırken nelere dikkat edilmesi konusunda öneriler sunulacaktır.

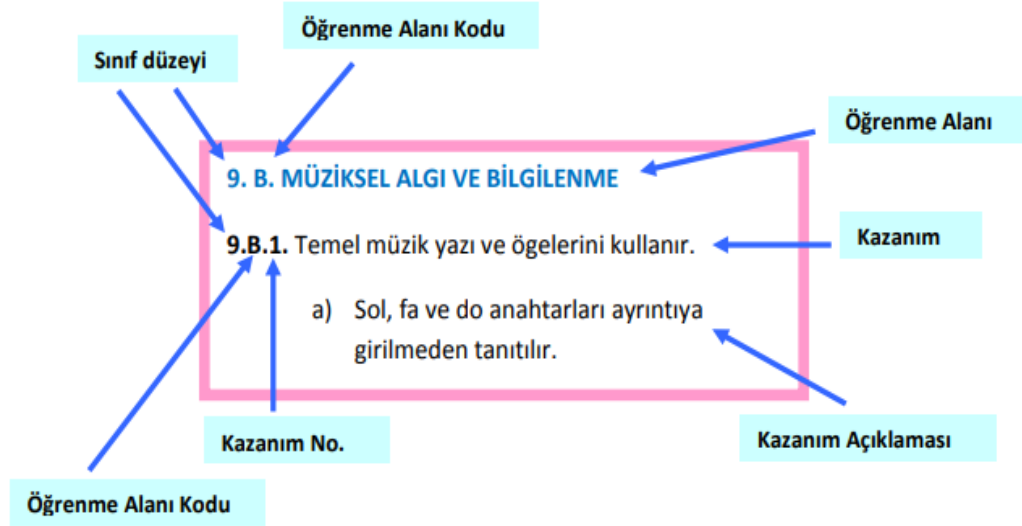
2. LİTERATÜR TARAMASI

Bu bölümde, çalışmanın kaynağını oluşturan Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı ve programın içerisindeki kazanımlarla kıyaslama yapılabilecek konservatuvar lisans düzeyi müzik bölümü dersleri genel hatlarıyla tanıtılacak ve bu konuyla ilgili literatürde daha önce yapılmış çalışmalar hakkında bilgi verilecektir. Bu tez çalışmasına olan gereksinim, nedenleri ile anlatılacak ve problemin tanımı yapılacaktır. Tezin amacı ve önemi bu bölümde anlatılacaktır.

2.1. Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programının Yapısı

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen “Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları” ile “Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri” esas alınarak hazırlanmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018). Müzik Dersi Öğretim Programı, öğrenme alanı temelli bir yaklaşımı benimseyerek her sınıf düzeyinde dört temel öğrenme alanını içermektedir. Bunlar, Dinleme-Söyleme, Müziksel Algı ve Bilgilenme, Müziksel Yaratıcılık ve Müzik Kültürü öğrenme alanlarıdır.

Müzik Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kazanımlar öğrenme alanlarına göre numaralandırılmıştır. Kazanımlar; sınıf düzeyi, öğrenme alanı ve kazanım numarası olarak ifade edilmiş ve aşağıda şematik olarak gösterilmiştir.

Şekil 2.1. Kazanım Bilgilendirme Şeması

Kaynak: MEB, Müzik Öğretim Programı, (2018)

2.1.1. Kazanım Sayısı ve Süre Tablosu

Öğrenme alanları, kazanım sayıları, ders süreleri ve öğrenme alanlarının toplam kazanımlara oranları aşağıdaki tablolarda sınıf düzeylerine göre detaylı olarak verilmiştir.

Tablo 2.1. 9. Sınıf Kazanım Tablosu

Öğrenme Alanları	Kazanım sayısı	Süre/Ders saati	Oran (%)
A. Dinleme-Söyleme	7	35	49
B. Müziksel Algı ve Bilgilenme	5	12	17
C. Müziksel Yaratıcılık	4	11	15
D. Müzik Kültürü	9	14	19
Toplam	25	72	100

Kaynak: MEB, Müzik Öğretim Programı, (2018)

Bu tabloya göre 9. sınıf dinleme-söyleme öğrenme alanında 7 adet kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımların 35 ders saati süresinde öğretilmesi hedeflenmiştir. Bu sürenin bütün öğrenme alanlarına oranının %49 olduğu görülmektedir. Müziksel algı ve bilgilenme alanı kazanım sayısı ise 5 adettir. Bu kazanımların 12 ders saati süresinde öğretilmesi hedeflenmiştir. Bu sürenin bütün öğrenme alanlarına oranının %17 olduğu görülmektedir. Müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kazanımlarına

bakıldığında ise 4 adet kazanım mevcuttur ve bu kazanımların 11 ders saati süresinde öğretilmesi hedeflenmiştir. Bu sürenin bütün öğrenme alanlarına oranının %15 olduğu görülmektedir. Müzik kültürü öğrenme alanı kazanım sayısı ise 9 adettir. Bu kazanımların 14 ders saati süresinde öğretilmesi hedeflenmiştir. Bu sürenin bütün öğrenme alanlarına oranının %19 olduğu görülmektedir.

Tablo 2.2. 10. Sınıf Kazanım Tablosu

Öğrenme Alanları	Kazanım sayısı	Süre/Ders saati	Oran (%)
A. Dinleme-Söyleme	8	37	51
B. Müziksel Algı ve Bilgilenme	5	11	15
C. Müziksel Yaratıcılık	3	10	15
D. Müzik Kültürü	6	14	19
Toplam	22	72	100

Kaynak: MEB, Müzik Öğretim Programı, (2018)

Bu tabloya göre 10. sınıf dinleme-söyleme öğrenme alanında 8 adet kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımların 37 ders saati süresinde öğretilmesi hedeflenmiştir. Bu sürenin bütün öğrenme alanlarına oranının %51 olduğu görülmektedir. Müziksel algı ve bilgilenme alanı kazanım sayısı ise 5 adettir. Bu kazanımların 11 ders saati süresinde öğretilmesi hedeflenmiştir. Bu sürenin bütün öğrenme alanlarına oranının %15 olduğu görülmektedir. Müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kazanımlarına bakıldığında ise 3 adet kazanım mevcuttur ve bu kazanımların 10 ders saati süresinde öğretilmesi hedeflenmiştir. Bu sürenin bütün öğrenme alanlarına oranının %15 olduğu görülmektedir. Müzik kültürü öğrenme alanı kazanım sayısı ise 6 adettir. Bu kazanımların 14 ders saati süresinde öğretilmesi hedeflenmiştir. Bu sürenin bütün öğrenme alanlarına oranının %19 olduğu görülmektedir.

Tablo 2.3. 11. Sınıf Kazanım Tablosu

Öğrenme Alanları	Kazanım sayısı	Süre/Ders saati	Oran (%)
A. Dinleme-Söyleme	7	35	48
B. Müziksel Algı ve Bilgilenme	5	9	13
C. Müziksel Yaratıcılık	4	8	11
D. Müzik Kültürü	8	20	28
Toplam	24	72	100

Kaynak: MEB, Müzik Öğretim Programı, (2018)

Bu tabloya göre 11. sınıf dinleme-söyleme öğrenme alanında 7 adet kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımların 35 ders saati süresinde öğretilmesi hedeflenmiştir. Bu sürenin bütün öğrenme alanlarına oranının %48 olduğu görülmektedir. Müziksel algı ve bilgilenme alanı kazanım sayısı ise 5 adettir. Bu kazanımların 9 ders saati süresinde öğretilmesi hedeflenmiştir. Bu sürenin bütün öğrenme alanlarına oranının %13 olduğu görülmektedir. Müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kazanımlarına bakıldığında ise 4 adet kazanım mevcuttur ve bu kazanımların 8 ders saati süresinde öğretilmesi hedeflenmiştir. Bu sürenin bütün öğrenme alanlarına oranının %11 olduğu görülmektedir. Müzik kültürü öğrenme alanı kazanım sayısı ise 8 adettir. Bu kazanımların 20 ders saati süresinde öğretilmesi hedeflenmiştir. Bu sürenin bütün öğrenme alanlarına oranının %28 olduğu görülmektedir.

Tablo 2.4. 12. Sınıf Kazanım Tablosu

Öğrenme Alanları	Kazanım sayısı	Süre/Ders saati	Oran (%)
A. Dinleme-Söyleme	5	36	50
B. Müziksel Algı ve Bilgilenme	3	10	14
C. Müziksel Yaratıcılık	3	8	11
D. Müzik Kültürü	10	18	25
Toplam	21	72	100

Kaynak: MEB, Müzik Öğretim Programı, (2018)

Bu tabloya göre 12. sınıf dinleme-söyleme öğrenme alanında 5 adet kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımların 36 ders saati süresinde öğretilmesi hedeflenmiştir. Bu sürenin bütün öğrenme alanlarına oranının %50 olduğu görülmektedir. Müziksel algı ve bilgilenme alanı kazanım sayısı ise 3 adettir. Bu kazanımların 10 ders saati

süresinde öğretilmesi hedeflenmiştir. Bu sürenin bütün öğrenme alanlarına oranının %14 olduğu görülmektedir. Müziksel yaratıcılık öğrenme alanı kazanımlarına bakıldığında ise 3 adet kazanım mevcuttur ve bu kazanımların 8 ders saati süresinde öğretilmesi hedeflenmiştir. Bu sürenin bütün öğrenme alanlarına oranının %11 olduğu görülmektedir. Müzik kültürü öğrenme alanı kazanım sayısı ise 10 adettir. Bu kazanımların 18 ders saati süresinde öğretilmesi hedeflenmiştir. Bu sürenin bütün öğrenme alanlarına oranının %25 olduğu görülmektedir.

2.2. Müzik Dersi Öğretim Programı'nın Özel Amaçları

Sanat, bireylerin kişisel gelişimine katkı sağlayarak, kendilerini ifade etme becerilerini güçlendirir, yardımlaşma ve işbirliği yeteneklerini geliştirir. Eğitimin her aşamasında sanat eğitimiyle desteklenen bireyler, yaratıcı düşünme becerilerini geliştirerek yeni eserler ortaya koyabilirler. Bu süreçte düşüncelerini özgürce ifade edebilen ve üretken bireylerin yetişmesi hedeflenir.

Müzik, insan hayatının vazgeçilmez bir parçasıdır ve insanın bilişsel, duygusal ve motor gelişimine önemli katkılar sağlar. Hem bireysel hem de toplumsal düzeyde müziğin işlevleri ve önemi büyüktür; eğitimde ise bilim, sanat ve teknik bir bütün olarak ele alınmalıdır. Müzik eğitimi, öğrencilerin deneyimleyerek öğrenmelerini teşvik eder ve estetik bakış açılarını şekillendirir. Müzik dersleri, öğrencilerin evrensel ve milli değerlere saygılı, müzik teknolojisini kullanabilen, özgüven sahibi bireyler olarak yetişmelerini amaçlar. Bu program, müziği dinleme ve icra etme yoluyla öğrencilerin estetik duyarlılıklarını ve müzikal yeteneklerini geliştirmeyi hedefler. Güncel nörobilim ve müzik psikolojisi çalışmalarından yararlanarak, müzik teorisi, performans, besteleme gibi alanlarda bilişim teknolojisi destekli bir öğrenme ortamı sunar. Müzik Dersi Öğretim Programı, öğrencilerin millî birlik ve bütünlüğü pekiştiren marşları doğru ve etkili bir şekilde seslendirmelerini teşvik eder. Aynı zamanda, öğrencilerin müzik alanındaki gelişmeleri takip etmelerini sağlar ve müziğe karşı olumlu bir tutum geliştirerek özgüvenlerini ve yaratıcılıklarını artırır. Program, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine uygun müzik etkinliklerine yönlendirilmesini destekler ve müzik kültürü oluşturarak bu alanda ilgi ve isteklerini geliştirmeyi hedefler. Öğrencilerin müzik alanındaki terimleri doğru bir şekilde kullanmalarını sağlar ve müzik okuma ve yazma becerilerini geliştirir. Bununla birlikte, müziği başka alandaki sanat dalları ile ilişkilendirerek daha bilinçli ve estetik algısı yüksek bir müzik

dinleyicisi olmalarını sağlar. Program, öğrencilerin müzik dağarcığı oluşturmalarını teşvik eder ve ülkemizdeki müzik türlerini ve önemli sanatçıları tanımalarını amaçlar. Son olarak, öğrencilerin evrensel bir müzik kültürüne sahip olmalarını sağlar (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018).

Müzik, insanların hayatlarına derin bir şekilde etki ederken, bilişsel, duygusal ve motor becerilerini geliştirmekte önemli bir role sahiptir. Eğitim sürecinde müziğin birçok farklı yaklaşımla ele alınması, öğrencilerin estetik zevklerini şekillendirirken aynı zamanda onların özgüvenlerini ve yaratıcılıklarını da güçlendirir. Müzik dersleri, öğrencilere evrensel değerlere saygılı bireyler olarak yetiştirme fırsatı sunarken, teknolojinin de desteğiyle müziği daha derinlemesine anlama ve icra etme becerilerini geliştirir. Bu sayede öğrenciler, müzik alanındaki bilgi ve deneyimlerini artırarak hem kişisel gelişimlerine katkıda bulunurlar hem de toplumsal açıdan daha duyarlı bireyler olurlar.

2.3. Programın Alana Özgü Becerileri

Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın müzik alanındaki kazanım hedefleri, öğrencilere deşifre becerisini, eleştirel düşünmeyi, estetik algıyı, icra ve yorumlama yeteneklerini fark etmelerini sağlamaktır. Ayrıca, müziği iletişim aracı olarak kullanmayı, katılımcı müziksel çalışmaları (örneğin koro gibi), makamsal ve tonal ayırt etme yeteneğini, doğru ve yerinde müzik terminolojisini kullanmayı, sahne ve performans becerilerini, müzik teknolojilerini kullanmayı kazandırmayı da hedefler. Programın amacı, öğrencilerin bu becerileri kazanarak müzikle ilgili derinlemesine anlayış geliştirmelerini ve müzikle ilgili farklı bağlamlarda kendilerini ifade etmelerini sağlamaktır. Bu sayede öğrenciler, müzikle ilgili alanlarda başarıya ulaşacakları temel yetkinlikleri edinirken, aynı zamanda kişisel ve sosyal gelişimlerine katkıda bulunacakları bir ortamda öğrenme fırsatı bulurlar (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018). Bu program öğrencilere müzikte deşifre becerisi, eleştirel düşünme, estetik algı, icra ve yorumlama yetenekleri gibi önemli kazanımlar sunarak, öğrencilerin müziği iletişim aracı olarak etkin kullanma ve müzikal gelişimlerini destekleme hedefindedir. Bu sayede öğrencilerin müzikle ilgili derin bir anlayış kazanarak, sahne performansı ve teknolojilerini kullanma becerileriyle de müzik alanında başarıya ulaşabilecekleri bir donanım edinmeleri hedeflenmiştir.

2.4. Programın Uygulanmasında Dikkat Edilecek Hususlar

1. Öncelikle kazanımlar, geniş bir perspektiften ele alınmalı ve açıklamalar, sınırlamalara ve uygulamaya dönük ipuçlarına odaklanmalıdır. Kazanımların açıklamalarında, öğrencilerin hangi becerileri kazanacaklarına dair net ifadeler kullanılmalı ve bu becerilerin nasıl geliştirilebileceği üzerinde durulmalıdır.
2. Programın uygulanması sırasında, öğrencilerin bireysel ve kültürel farklılıkları dikkate alınarak, işlenecek konuların derinliği ve yöntemi özenle belirlenmelidir.
3. Müzik, insanlara manevi değerlerin sanat aracılığıyla iletilmesinde kritik bir rol oynar. Bu nedenle, öğrenme sürecinde programdaki öğrenme alanları ve kazanımlarla ilişkilendirilen kültürel ve evrensel değerlere odaklı çalışmak ve etkinliklere yer vermek önemlidir.
4. Öğrencilerin hazır bulunuşluklarını ve mevcut bilgi düzeylerini belirlemek için ilköğretim kademelerinden başlayarak ortaöğretime kadar olan müzik programları titizlikle incelenmeli ve ders planlaması, öğrencileri motive edici ve hazırlayıcı uygulamalarla zenginleştirilmelidir.
5. Öğrencilerin etkinlikler kapsamında proje, poster ve afişler hazırlayarak, şarkı sözleri yazarak ve besteler yaparak ürettikleri ürünleri, uygun platformlarda aileleri ve çevreleriyle paylaşmaları teşvik edilmelidir.
6. Öğretmenler, ders konularını sevdirmek için öğrencileri besteci ve yorumcuların biyografilerini incelemeye teşvik etmeli ve konser etkinliklerine katılmalarını, hatta bu etkinliklerde görev almalarını desteklemelidir.
7. Eğitim yılı sonunda, öğrencilerin öğrendiklerini sergileyebilecekleri ve paylaşabilecekleri yılsonu etkinlikleri düzenlenmelidir; bunlar arasında dinletiler ve konserler bulunabilir, böylece öğrenme süreci zevkli hale getirilebilir.
8. Öğretmenler, sadece ders kitaplarına değil, öğrencilerin ilgi düzeylerine, hazır bulunuşluklarına ve öğrenme stillerine göre çeşitli öğretim materyalleri kullanmalıdır. Bu materyaller müzik notalarından müzik yazılımlarına, bilişim teknolojisi araçlarından görsel ve işitsel materyallere kadar geniş bir yelpazede olabilir. Ayrıca, zümre öğretmenleri ve diğer disiplinlerle iş birliği yaparak materyal hazırlığı yapılmalıdır ve EBA gibi kaynaklar da takip edilmelidir.
9. Her sınıf düzeyinde, öğrencilere türkü, şarkı gibi söyleme etkinliklerinde sekiz eser seslendirme fırsatı verilmelidir. Ayrıca, müfredatı desteklemek için ilgili müzik dağıtıcısı EBA gibi kaynaklar aracılığıyla öğretim sürecine dahil edilmelidir.

10. Nörobilim ve müzik psikolojisi alanındaki araştırmalar, çalgı eğitiminin beyinde farklı işlev gören bölgeleri geliştirdiğini göstermektedir. Dolayısıyla, çalgı eğitimiyle ilgili kurslar, egzersizler vb. düzenlemeler, müzik dersi zümre toplantılarında alınan kararlara göre yapılmalıdır.

11. Müfredatın sıralı kazanımları takip edilirken, belirli öncelikler ve sonralıklar dikkate alınmalıdır; ancak bu, kazanımların belirli haftalarda işlenmesi gerekliliği değildir. Öğretmenler, etkili müzik eğitimi için bu öncelik sırasına uyarak kazanımları işlemelidirler. Ayrıca, kazanımlar başka derslerle ilişkilendirilerek tekrar edilebilir.

12. Öğrenme alanları birbirleriyle ilişkilidir ve konuların işlenişinde öğrencilerin gelişim düzeyleri ve bireysel farklılıkları göz önünde bulundurulmalıdır. Bu nedenle, aynı sınıf seviyesindeki farklı öğrenme alanları ve kazanımları bir arada işlenmeli ve disiplinlerarası ilişkilendirmeler yapılmalıdır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018).

Bu hususlar incelendiğinde müzik eğitiminde, öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önünde bulunduran ve derinlemesine öğrenmeyi teşvik eden bir yaklaşımın benimsendiği görülmektedir. Program, öğrencilerin deşifre becerisi, eleştirel düşünme, estetik algı, icra ve yorumlama yeteneklerini geliştirerek müziği iletişim aracı olarak etkin kullanmalarını ve öğrencilerin öğrenme sürecini zenginleştiren çeşitli materyaller ve etkinliklerle desteklenmesini hedeflemiştir.

2.5. Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Milli Eğitim Bakanlığı, öğretim yöntemleri ve tekniklerini sürekli olarak güncelleyerek öğrencilerin öğrenme deneyimlerini zenginleştirmeyi hedeflemektedir. Bu doğrultuda, teknolojinin eğitim süreçlerine entegrasyonu, öğrenci merkezli yaklaşımların teşviki ve çoklu zekâ kuramı gibi çeşitli öğretim stratejilerinin kullanımı önem taşır. Öğretimde farklı öğrenme stilleri ve bireysel farklılıklar gözetilerek öğrencilerin potansiyellerini üst düzeye çıkarmak amaçlanır. Ayrıca, etkili sınıf yönetimi ve öğrenci katılımını artıran yöntemlerin benimsenmesi, öğretim sürecinin verimliliğini artırmak için büyük önem taşır. Müzik eğitimindeki öğretim yöntem ve teknikleri ise Genel Müzik Öğretim Yöntemleri ve Özel Müzik Öğretim Yöntemleri olmak üzere iki başlıkta gösterilmiştir.

2.5.1. Genel Müzik Öğretim Yöntemleri

Müzik öğretiminde kullanılan çeşitli yöntemler arasında düz anlatım, tartışma, soru/cevap, grup çalışması, gösterip yaptırma, yaratma/üretme, rol yapma, yaparak yaşayarak, iş birlikli, drama, araştırma/inceleme, yaşam öyküleme ve kulaktan şarkı öğretimi gibi çeşitli yaklaşımlar bulunmaktadır. Bu yöntemler, öğrencilerin farklı öğrenme stillerine ve ihtiyaçlarına hitap etmek için kullanılmaktadır. Her bir yöntem, öğrencilerin müzikal becerilerini ve anlayışlarını geliştirmeye yönelik farklı stratejiler sunar. Örneğin, tartışma yöntemi öğrencilerin fikir alışverişi yapmasını ve eleştirel düşüncelerini teşvik ederken, grup çalışması yöntemi iş birliğini ve iletişimi teşvik eder. Yaratma/üretme yoluyla müzik öğretim yöntemi ise öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmeye odaklanır ve kendi müzikal eserlerini üretmelerini sağlar. Bu çeşitlilik, öğrencilerin müziği daha derinlemesine anlamalarına ve kişisel olarak ifade etmelerine olanak tanır (Uçan ve ark., 1999). Müzik öğretiminde kullanılan çeşitli yöntemler, öğrencilerin farklı öğrenme stillerine ve ihtiyaçlarına uygun olarak müzikal becerilerini geliştirmeye olanak tanır. Her bir yöntem, öğrencilerin müziği anlamalarını derinleştirirken, yaratıcılıklarını ve kişisel ifade yeteneklerini de destekler. Bu çeşitlilik, müzik eğitiminin zengin ve etkili bir öğrenme deneyimi sunmasını sağlar.

2.5.2. Özel Müzik Öğretim Yöntemleri

Özel müzik öğretim yöntemleri, genellikle müzik eğitime özgü özellikler taşırlar ve genellikle ilgili müziksel etkinlik türlerine göre adlandırılırlar. Bu yöntemler, müzik eğitimindeki çeşitli işlev türleri ve öğrenme düzeyleri açısından farklı şekillerde gruplandırılır ve sınıflandırılır.

Özel müzik öğretim yöntemleri, üç temel işlevsel kategori altında incelenir. Bunlar; temel oluşturma işlevli yöntemler, geliştirme işlevli yöntemler ve odaklanma işlevli yöntemlerdir. Temel oluşturma işlevli yöntemler arasında müziksel işitme-okuma-yazma, Dalcroze, Kodaly ve Orff yaklaşımı gibi örnekler bulunmaktadır. Geliştirme işlevli yöntemler arasında ise Suzuki, müziksel zekâ geliştirme, müziksel dil geliştirme ve sanal müzik yapmayı geliştirme gibi yöntemler öne çıkar. Odaklanma işlevli yöntemler ise devinme-dans etme, doğaçlama-besteleme, seslendirme-yorumlama, dinleme-özümseme, çevirme-dönüştürme, bilgilenme-bilgileştirme ve düşünme-yansıtma odaklı yöntemleri içermektedir (Uçan ve ark., 1999). Özel müzik öğretim yöntemleri, temel oluşturma, geliştirme ve odaklanma

işlevleriyle öğrencilerin müzikal yeteneklerini ve anlayışlarını derinleştirmeye yönelik çeşitli stratejiler sunar. Bu yöntemler, öğrencilerin müzikle olan ilişkilerini zenginleştirirken, yaratıcılıklarını ve özgüvenlerini de destekler.

2.6. Programın Uygulanması

Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 9, 10, 11 ve 12. sınıflarda haftada 2 ders saati olarak hazırlanmıştır. Program genel görünüşüyle sınıflara göre düzenlenmiş “Müzik Dersi Öğretim Programı” adı altında yer alan öğrenme alanları, kazanımlar, etkinlik örnekleri ve açıklamalardan oluşmaktadır.

2.6.1. Öğrenme Alanları

Bu bölümde Müzik Dersi Öğretim Programı’nın uygulama aşamasındaki müzikal icra gerektiren öğrenme alanları ve kazanımları detaylı bir şekilde anlatılacaktır.

2.6.1.1. Dinleme Söyleme

Dinleme-Söyleme öğrenme alanı, öğrencilerin yaşına ve sınıf düzeyine göre geliştirilmiştir. Müzik derslerinde öğrencilere sunulan hedefler çeşitli beceri ve anlayışları kapsar. Bu hedefler arasında, dinleme-söyleme becerilerinin geliştirilmesi, sesin doğru ve etkili kullanımı, topluluk yönetimi yeteneklerinin güçlendirilmesi ve deşifre yapabilme becerisinin kazandırılması bulunmaktadır. Ayrıca, öğrencilerin uluslararası ve geleneksel Türk müziği eserlerini, çok sesli ve tonal/makamsal yapıdaki eserleri seslendirme becerisi kazanmaları amaçlanır. Bunun yanı sıra, öğrencilerin sesin temel özelliklerini tanıma, eserleri yorumlama, müzik türlerini sınıflandırma, farklı müzik biçimlerini ayırt etme ve geniş bir müzik dağarcığı oluşturma yetenekleri de hedeflenir. Bu süreçte, uluslararası sanat müziği ve dünya müziklerini keşfetmekten keyif alarak bilinçli bir dinleyici olmaları teşvik edilir. Bu hedefler, öğrencilerin müzikal yeteneklerini geliştirirken aynı zamanda müzikle derinlemesine etkileşimde bulunmalarını ve müzikal anlayışlarını genişletmelerini sağlamayı amaçlar (MEB, 2009). Bu öğrenme alanındaki kazanımlar daha sonraki bölümlerde her sınıf düzeyine göre detaylı bir şekilde gösterilerek incelenecektir.

2.6.1.2. Müziksel Algı ve Bilgilenme

Müziksel Algı ve Bilgilenme alanı, öğrencilerin yaşına ve sınıf düzeylerine uygun olarak geliştirilmiştir. Bu alanda öğrencilerin, ulusal ve evrensel müzik içerisinde kullanılan makam, ayak, usul, tür, biçim, ölçü, aralık, dizi, akor, tonalite gibi kavramları, terimleri ve işaretleri icra ederek tanımaları ve bilgilenmeleri hedeflenmiştir. Bu şekilde, öğrenciler müziğin temel yapı taşlarını ve kavramlarını öğrenirken, aynı zamanda müzikal anlayışlarını derinleştirir ve kültürel bağlamda da zenginleşirler. Etkinlik örnekleri aracılığıyla öğrencilere müzik dinleme, analiz etme, icra etme ve yorumlama gibi beceriler kazandırılırken, öğrencilerin müziğe olan ilgisi ve yetenekleri de desteklenir (MEB, 2009). Bu öğrenme alanındaki kazanımlar daha sonraki bölümlerde her sınıf düzeyine göre detaylı bir şekilde gösterilerek incelenecektir.

2.6.1.3. Müziksel Yaratıcılık

Müziksel Yaratıcılık öğrenme alanı, öğrencilerin yaşına ve sınıf düzeylerine uygun olarak geliştirilmiştir. Müzik derslerinde öğrencilere sunulan hedefler arasında yaratıcılık becerilerinin geliştirilmesi önemli bir yer tutar. Bu kapsamda, öğrencilerin kendi ezgilerini oluşturmaları, ritim-ezgi enstrümanları yapması ve ritim eşliği düzenlemeleri yapması teşvik edilir. Ayrıca, öğrencilerin müzik eşliğinde öykü canlandırmaları yaparak, müziği diğer sanat dallarıyla birleştirmeleri ve kendi besteleme çalışmalarını gerçekleştirmeleri hedeflenir. Bu süreç, öğrencilerin yaratıcı düşünme yeteneklerini geliştirerek müziği kendilerine özgü bir şekilde ifade etmelerine olanak tanır. Müzik, diğer sanat dallarıyla birleştirilerek çok yönlü ve derinlemesine bir deneyim sağlar, öğrencilere sanatın farklı yönlerini keşfetme ve ifade etme fırsatı sunar. (MEB, 2009). Bu öğrenme alanındaki kazanımlar daha sonraki bölümlerde her sınıf düzeyine göre detaylı bir şekilde gösterilerek incelenecektir.

2.7. Kazanımlar

Kazanım, öğrenme-öğretme sürecinin planlanması ve düzenlenmesiyle, öğrencilerde belirli bilgi, beceri, tutum ve değerlerin gelişmesi beklenen hedeflerdir (MEB, 2018). Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) kazanımları, öğrencilerin gelişim düzeyine uygun olarak aşamalı bir şekilde işlenmiştir. Kazanımlar 36 haftalık yıllık ders planına göre sıralanarak belirli bir öğretim sürecine uyumlu bir şekilde sunulmuştur.

2.7.1. 9. Sınıf Öğrenme Alanı, Kazanım ve Açıklamaları

Bu bölümde 9. sınıf müzikal icra gerektiren uygulamaya yönelik kazanımlar örnek teşkil etmesi bakımından açıklamalı bir şekilde gösterilmiştir. 10, 11 ve 12. sınıf düzeyindeki kazanımlar ise Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın içerisinde ekler bölümünde sunulmuştur.

2.7.1.1. 9.A. Dinleme Söyleme

9.A.1. Sesi tekniğine uygun olarak kullanır. Ses alıştırmaları seçiminde, öğrencilerin kişisel fiziksel özellikleri ve ses gelişim süreçleri dikkate alınırken, aynı zamanda ses sağlığının korunması ve önemi üzerinde durulur; bu alıştırma sırasında klavyeli veya telli bir enstrümandan faydalanılır.

9.A.2. İstiklâl Marşı'nı nefes yerlerine dikkat ederek söyler. İstiklâl Marşı, piyano ya da orkestrasyon eşliğinde seslendirilerek ülke ve bayrak sevgisinin vurgulanması sağlanır.

9.A.3. Düzeyine uygun eserleri notalarına ve süre değerlerine uyarak seslendirir.

9.A.4. Eserleri hız ve gürlük terimlerine uygun olarak seslendirir. Sınıfta mevcut olan çeşitli çalgılar (flüt, dilli kaval, bağlama, gitar, ut, kanun, keman, piyano vb.) kullanılır.

9.A.5. Türk müziğine ait makamsal eserleri seslendirir. Uşşak ve hicaz makamlarına ilişkin teorik detaylardan ziyade, bu makamların dinleme ve söyleme pratiğiyle öğrencilerin makamsal etkiyi deneyimlemesi sağlanır. Aynı zamanda, bu makamlarda bestelenmiş seçkin eserler dinletilir ve öğrencilere eserlerin seslendirilmesi üzerine çalışma fırsatı sunulur. Programda farklı bölgelerin müzik kültürlerine ait eserlere de yer verilirken, her makam Türk halk müziği ve Türk sanat müziği repertuarından örneklerle desteklenir.

9.A.6. Türk müziği türlerinden örnek eserler seslendirir. Türk halk müziği, Türk sanat müziği, mehter müziği ve dinî müzik örneklerinden oluşan eserler seslendirilir.

9.A.7. Toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler. Söyleme özelliklerine uygun olarak seslendirmesi sağlanır (MEB, 2018).

2.7.1.2. 9. B. Müziksel Algı ve Bilgilenme

9.B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır. Sol, fa ve do anahtarları genel hatlarıyla tanıtılırken, notaların dizekteki konumları, süre değerleri ve ses değiştirici işaretlerin (diyez, bemol, naturel) özellikleri ayrıntılı bir şekilde açıklanır. Ayrıca, sesin hız ve gürlük özellikleri üzerinde durularak bu konuda gerekli bilgilendirme yapılır.

9.B.2. Basit ölçüleri tanır. 2/4'lük, 3/4'lük ve 4/4'lük ölçüler tanıtılır ve örnekler dinletilir.

9.B.3. Yatay ve dikey ikili, üçlü aralıkları tanır. Aralıkların özellikleri, büyük ve küçük aralıkların tanıtımıyla başlayarak, aralıklarla ilgili işitme ve seslendirme pratikleri yaptırılır. Aralıklarla ilgili etkinlikler, öğrencilerin işitme duyularını güçlendirmeye ve sesleri ayırt etme yeteneklerini geliştirmeye odaklanırken, kuramsal bilgi yükü hafifletilerek daha oyunlaştırılmış bir yaklaşımla sunulur. Bu şekilde, öğrenciler aralıkları deneyimleyerek öğrenir ve kendilerini kuramsal yük altında hissetmezler.

9.B.4. Türk müziği usullerinin vuruşlarını tanır. Halk müziği ve klasik Türk müziğinde kullanılan 2/4'lük, 3/4'lük ve 4/4'lük gibi usullerin vuruş şekilleri tanıtılarak öğrencilere aktarılır. Benzer şekilde, 5/8'lik, 6/8'lik, 7/8'lik, 8/8'lik ve 9/8'lik gibi usullerin de halk müziği ve klasik Türk müziğindeki vuruş yapıları öğrencilere detaylı bir şekilde açıklanır.

9.B.5. Türk müziğinin makamsal yapısını tanır. Türk müziği ses sistemi ve notasyonuna yönelik çalışmalar, Türk halk müziği ve Türk sanat müziği repertuarlarını kapsayacak şekilde gerçekleştirilir. Türk müziğinde kullanılan perde ve aralıkların tanımı yapılır ve bu kavramlar hem Türk halk müziği hem de Türk sanat müziği bağlamında ele alınır. Aynı şekilde, Uşşak ve Hicaz makamlarında kullanılan ses değiştirici işaretlerin tanımı ve Uşşak ve Hicaz makamlarının dizi, durak, güçlü, seyir, donanım gibi özellikleri her iki müzik türü için de ayrıntılı bir şekilde incelenir (MEB, 2018).

2.7.1.3. 9. C. Müziksel Yaratıcılık

9. sınıf müzik dersinin bu alanındaki kazanımları karşılaştırma ve kıyaslama açısından incelenmediği için ekler bölümünde gösterilmiştir.

2.8. Konservatuvar Lisans Düzeyi 1. Sınıf Öğretim Programının Yapısı

Konservatuvarlar genel itibariyle 4 yıl süren lisans eğitimi vermektedirler. Bu eğitim süresince öğrencilere temel müzik derslerinin yanı sıra sosyal bilimler alanında da farklı dersler verilmektedir. Bu bölümde konservatuvar lisans düzeyi 1. sınıf alana özgü icra gerektiren uygulamalı dersler temel alınarak, Ortaöğretim Müzik dersi Öğretim Programı içerisindeki kazanımlarla kıyaslama yapılabilecek dersler tanıtılıp, öğretim programının yapısı genel hatlarıyla anlatılacaktır.

2.8.1. Türk Musikisi Konservatuvarı 1. Yarıyıl Uygulamalı Alan Dersleri ve Kazanımları

Farklı üniversitelerin konservatuvar müzik bölümü lisans düzeyi 1. yarıyıl uygulamalı alan dersleri, ders içerikleri ve haftalık ders saatleri bakımından incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda bazı üniversitelerin konservatuvar müzik bölümlerinin ilgili derslerinin ders planları aşağıda tablolar halinde gösterilmiştir.

Tablo 2.5. İTÜ TMDK Ses Eğitimi 1. Yarıyıl Haftalık Ders Planı

Ders Adı	Ders	Uygulama	AKTS
Makam Teorisi I	2	4	6
Müzik Teorisi I	2	4	6
Ses Eğitimi I	1		1

Kaynak: (<https://www.sis.itu.edu.tr/TR/ogrenci/lisans/ders-planlari/plan/SES/201310.html>., Erişim tarihi: 15 Mart 2024).

Bu tabloya göre İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Ses Eğitimi Bölümü 1. yarıyıl ders planları incelendiğinde Makam Teorisi I ve Müzik Teorisi I derslerinin haftalık 6 ders saati olarak işlendiği, Ses Eğitimi I dersinin ise haftalık 1 ders saati olarak işlendiği görülmektedir.

Tablo 2.6. Sakarya Üniversitesi DK Ses Eğitimi 1. Yarıyıl Haftalık Ders Planı

Ders Adı	Ders	Uygulama	AKTS
Türk Müziği Makam Solfeji ve Nazariyatı I	2	2	6
Türk Halk Müziği Solfej ve Nazariyatı I	2	2	6
Ses Eğitimi I	2	2	4
Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma I	2	2	6
Türk Müziği Usûlleri I	2	2	4

Kaynak: (https://seb.sakarya.edu.tr/tr/23000/ebs_bolum_lisans., Erişim tarihi: 16 Mart 2024).

Bu tabloya göre Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Ses Eğitimi Bölümü 1. yarıyıl ders planları incelendiğinde Türk Müziği Makam Solfeji ve Nazariyatı I, Türk Halk Müziği Solfej ve Nazariyatı I ve Müziksel İşitme, Okuma ve

Yazma I derslerinin haftalık 6 ders saati olarak işlendiği, Ses Eğitimi I ve Türk Müziği Usûlleri I dersinin ise haftalık 4 ders saati olarak işlendiği görülmektedir.

Tablo 2.7. Ege Üniversitesi DTMK Ses Eğitimi 1. Yarıyıl Haftalık Ders Planı

Ders Adı	Ders	Uygulama	AKTS
Temel Müzik Solfej ve Kuramı I	2	2	4
Türk Müziği Sofej ve Kuramı I	3	3	5
Ses Eğitimi I	2	2	4

Kaynak: (<https://ebp.ege.edu.tr/DereceProgramlari/Detay/1/204/2797/932004>., Erişim tarihi: 16 Mart 2024).

Bu tabloya göre Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Ses Eğitimi Bölümü 1. yarıyıl ders planları incelendiğinde Temel Müzik Solfej Ve Kuramı I dersinin haftalık 4 ders saati, Türk Müziği Sofej ve Kuramı I dersinin haftalık 5 ders saati olarak işlendiği ve Ses Eğitimi I dersinin ise haftalık 4 ders saati olarak işlendiği görülmektedir.

İncelenmiş olan, konservatuvarların müzik bölümü lisans düzeyi 1. yarıyıl uygulamalı alan derslerinin haftalık ders saati, içerik ve kazanımlar açısından Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın kazanımları ile konu benzerliği olarak örtüşen Haliç Üniversitesi Konservatuvarı Türk Musikisi Bölümü ve Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı ders planları aşağıda detaylı olarak anlatılmıştır.

2.8.1.1. Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji I

Bu derste, Türk makam müziğinin temel bilgi ve becerileri üzerine kurgulanan konular uygulamalı olarak haftada 6 saat işlenir. Öğrencilerden, bu dersi aldıktan sonra makam müziğini kendi alanları içerisinde bilinçli olarak uygulamaları ve aşağıda sıralanan konuları kazanım olarak elde etmeleri beklenir.

- 1- Genel müzik bilgileri, nota değerleri, makamın tarifi ve ana usul bilgilerinin verilmesi.
- 2- Dörtlü ve beşlilerin tanımının yapılması ve örnek etütler üzerinden seslendirilmesi
- 3- Rast makamının tanımı, makam analizi, seyir çalışmaları ve örnek eserler ile solfej çalışması

- 4- Rast makamında örnek eserler ile solfej çalışması
 - 5- Uşşak makamının tanımı, makam analizi, seyir çalışmaları ve örnek eserler ile solfej çalışması
 - 6- Uşşak makamında örnek eserler ile solfej çalışması
 - 7- Buselik makamının tanımı, makam analizi, seyir çalışmaları ve örnek eserler ile solfej çalışması
 - 8- Buselik makamında örnek eserler ile solfej çalışması
 - 9- Bayati makamının tanımı, makam analizi, seyir çalışmaları ve örnek eserler ile solfej çalışması
 - 10- Bayati makamında örnek eserler ile solfej çalışması
 - 11- Ses ve görüntülü kayıtlardan basit makamları dinleme ve analiz etme
 - 12- Ses ve görüntülü kayıtlardan basit makamları dinleme ve analiz etme
 - 13- Öğrenilen makamların genel tekrarı
- (<https://obs.halic.edu.tr/oibs/bologna/progCourseDetails.aspx?curCourse=188756&lang=tr>., Erişim tarihi: 15 Mart 2024).

2.8.1.2. Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji I

Bu derste, Batı Müziği Nazariyatı kapsamına giren konular uygulamalı olarak haftada 4 saat işlenir. Öğrencilerden, bu dersi aldıktan sonra sesin özellikleri, nota yazısı bilgisi, sesler arası ilişkiler, aralık bilgisi, dizi kavramları, tonalite bilgisi gibi konuları öğrenmeleri ve aşağıda sıralanan konuları kazanım olarak elde etmeleri beklenir.

- 1- Sese ve sesin özelliklerine ilişkin bilgi. Pratik: Ritmik okuma "Dört sesli ve sessiz vuruşlar".
- 2- Müzik notası bilgisine dair "Temel nota sembolleri ve kullanımları". Pratik: Ritmik okuma "Dört sesli ve sessiz vuruşlar".
- 3- Müzik notası bilgisine dair "Anahtar işaretleri ve temel kavramlar". Pratik: Müziksel okuma "Do majör dizisinde notaların hareket yönleri", Ritmik okuma "Dört sesli ve sessiz vuruşlar".
- 4- Sesler arası ilişkilerin incelenmesi. Pratik: Müziksel okuma "Do majör dizisinde notaların hareket yönleri", Ritmik okuma "Dört sesli ve sessiz vuruşlar".
- 5- Aralıkların nitelik ve nicelik durumlarının incelenmesi. Pratik: Müziksel okuma "Do majör dizisi", Ritmik okuma "Dört sesli - Sekizlik vuruşlar".

Tabii, işte farklı kelimelerle yazılmış versiyonları:

- 6- Aralık bilgisine dair "Aralıkların dönüşümü". Pratik: Müziksel okuma "Do majör dizisi", Ritmik okuma "Dört sesli ve sessiz vuruşlar".
- 7- Aralık bilgisine dair "Karmaşık aralıklar". Pratik: Müziksel okuma "Do majör dizisi", Ritmik okuma "Dört - Sekizlik sesli ve sessiz vuruşlar".
- 8- Modlar ve Müzik Dizileri. Pratik: Müziksel okuma "Do majör dizisi", Ritmik okuma "Dört - Sekizlik sesli ve sessiz vuruşlar", Ritmik yazma "Dört - Sekizlik sesli ve sessiz vuruşlar".
- 9- Tonalite üzerine "Beşliler Çemberi" bilgisi. Pratik: Müziksel okuma "Do majör dizisi", Ritmik okuma "Dört - Sekizlik sesli ve sessiz vuruşlar", Ritmik yazma "Dört - Sekizlik sesli ve sessiz vuruşlar".
- 10- Tonalite üzerine "Majör tonları bulma". Pratik: Müziksel okuma "Do majör dizisi", Ritmik okuma "Dört - Sekizlik - Onaltılık sesli ve sessiz vuruşlar", Ritmik yazma "Dört - Sekizlik - Onaltılık sesli ve sessiz vuruşlar".
- 11- Tonalite üzerine "Minör tonları bulma". Pratik: Müziksel okuma "La minör dizisi", Ritmik okuma "Dört - Sekizlik - Onaltılık sesli ve sessiz vuruşlar", Ritmik yazma "Dört - Sekizlik - Onaltılık sesli ve sessiz vuruşlar".
- 12- Tonalite üzerine "Majör ve Minör tonları bulma". Pratik: Müziksel okuma "La minör dizisi", Ritmik okuma "Dört - Sekizlik - Onaltılık sesli ve sessiz vuruşlar", Ritmik yazma "Dört - Sekizlik - Onaltılık sesli ve sessiz vuruşlar".
- 13- Tonalite üzerine "Majör ve Minör tonları belirleme". Pratik: Müziksel okuma "La minör dizisi", Ritmik okuma "Dört - Sekizlik - Onaltılık sesli ve sessiz vuruşlar", Ritmik yazma "Dört - Sekizlik - Onaltılık sesli ve sessiz vuruşlar" (https://www.ohu.edu.tr/akts/bilgipaketi_dersdetay/1/TMB1005/haftalikicerik., Erişim tarihi: 15 Mart 2024).

2.8.1.3. Çalgı I

Bu ders haftada 1 saat uygulamalı olarak işlenir. Bu derste öğrencilerden, çalgının teknik icrasını öğrenmeleri, ilgili alana çalgı icrası ile katkı sağlamaları, çalgı topluluklarına icracı olarak yetişmeleri, çalgıyla ilgili araştırmaları arttırmaları, Türk müziğinin ihtiyacı olan nitelikte ve her anahtarı okuyabilen ve transpozisyonda taksim yapabilen yorumcu olmaları beklenmektedir. Aşağıda sıralanan konuları kazanım olarak elde etmeleri hedeflenmektedir.

- 1- Çalgı hakkında teknik bilgiler, çalgının tarihçesi, çalgının Türk Müziği içerisindeki yeri ve önemi

- 2- Çalgının doğru tutuluşu ve doğru oturuş pozisyonu
- 3- Çalgıdan nitelikli ses elde etme çalışmaları
- 4- Çalgının akord edilmesi
- 5- Basit makamsal ezgiler üzerinde nitelikli ses elde etme çalışması ve ritmik çalışmalar
- 6- Basit makamsal ezgiler üzerinde nitelikli ses elde etme çalışması ve ritmik çalışmalar
- 7- Basit makamsal ezgiler üzerinde nitelikli ses elde etme çalışması ve ritmik çalışmalar
- 8- Basit makamsal ezgiler üzerinde nitelikli ses elde etme çalışması ve ritmik çalışmalar
- 9- Makam müziği icrasına başlangıç
- 10- Makamsal egzersiz çalışmaları
- 11- Makamsal egzersiz çalışmaları
- 12- Makamsal egzersiz çalışmaları

(<https://obs.halic.edu.tr/oibs/bologna/progCourseDetails.aspx?curCourse=188764&lang=tr>., Erişim tarihi: 15 Mart 2024).

2.8.1.4. Toplu Ses Eğitimi I

Bu ders 14 hafta süresince haftada 4 saat uygulamalı olarak işlenir. Bu derste öğrencilerden ses eğitimi tekniklerini kullanarak şarkı söyleme, doğru nefes ve ses tekniğini kullanabilme, doğru nefes tekniğini kısa ve uzun egzersizlerde uygulayabilme, şarkı söylemede artikülasyonu kullanmanın önemini kavrayabilme, edindiği şarkı söyleme becerilerini ulusal ve evrensel ezgilerde kullanabilme, çalışılan eserleri piyano eşliği ile söyleyebilme, düzeye uygun müzik dağarı geliştirebilme kazanımlarını elde etmeleri beklenmektedir

(<https://obs.halic.edu.tr/oibs/bologna/progCourseDetails.aspx?curCourse=188764&lang=tr>., Erişim tarihi: 15 Mart 2024).

2.8.1.5. Piyano I

Bu ders her seviyede piyano öğrencisine açıktır ve haftada 1 saat uygulamalı olarak işlenir. Öğrencinin seviyesine uygun olan teknik, stil ve yorum üzerinde çalışmalar yapılarak bir sonraki seviyeye geçiş amaçlanır. Öğrenciye uygun seçilmiş materyal ve repertuar ile haftada yarım saatlik dersler yapılır. Derslere düzenli devam

ve derste öğrenilen repertuvarın ders dışında sık aralıklar ile tekrarlanması gerekir. 7. hafta sonunda vize sınavı, 14. hafta sonunda final sınavı yapılır. Final sınavında başarılı olmamış öğrenciler için bütünleme sınavı açılır (<https://obs.halic.edu.tr/oibs/bologna/progCourseDetails.aspx?curCourse=188747&lang=tr>., Erişim tarihi: 15 Mart 2024).

2.8.2. Türk Musikisi Konservatuvarı 2. Yarıyıl Uygulamalı Alan Dersleri

Konservatuvar müzik bölümü lisans düzeyi 2. yarıyıl uygulamalı alan dersleri haftalık ders saati, içerik ve kazanımlar açısından detaylı olarak aşağıda başlıklar halinde sunulacaktır.

2.8.2.1. Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji II

Bu derste Türk Makam Müziğine ilişkin temel bilgi ve beceriler üzerine kurgulanan konular, uygulamalı olarak haftada 6 saat işlenir. Öğrencilerden, bu dersi aldıktan sonra makam müziğini kendi alanları içerisinde bilinçli olarak uygulamaları ve aşağıda sıralanan konuları kazanım olarak elde etmeleri beklenir.

- 1- Hüseyini ve Nevâ makamlarının tanımları, makamların analizi, seyir çalışmaları ve örnek eserler ile solfej çalışması
- 2- Hüseyini ve Nevâ makamlarında örnek eserler ile solfej çalışması
- 3- Muhayyer ve Tahir makamlarının tanımları, makamların analizleri, seyir çalışmaları ve örnek eserler ile solfej çalışması
- 4- Muhayyer ve Tahir makamlarında örnek eserler ile solfej çalışması
- 5- Hicâz ailesine ait makamların tanımı, makamların analizi, seyir çalışmaları ve örnek eserler ile solfej çalışması
- 6- Hicaz ailesine ait makamlarda örnek eserler ile solfej çalışması
- 7- Nikriz makamının tanımı, makam analizi, seyir çalışmaları ve örnek eserler ile solfej çalışması
- 8- Nikriz makamında örnek eserler ile solfej çalışması
- 9- Karcığâr makamının tanımı, makam analizi, seyir çalışmaları ve örnek eserler ile solfej çalışması
- 10- Karcığâr makamında örnek eserler ile solfej çalışması
- 11- Sûzinâk makamının tanımı, makam analizi, seyir çalışmaları ve örnek eserler ile solfej çalışması
- 12- Sûzinâk makamında örnek eserler ile solfej çalışması

13- Ses ve görüntülü kayıtlardan öğrenilen makamları dinleme ve analiz etme
(<https://obs.halic.edu.tr/oibs/bologna/progCourseDetails.aspx?curCourse=188770&lang=tr>., Erişim tarihi: 15 Mart 2024).

2.8.2.2. Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji II

Bu derste, Batı Müziği Nazariyatı ve Türk Müziği Nazariyatı kapsamına giren konular haftada 4 saat uygulamalı olarak işlenecektir. Bu çerçevede Akorlar “üçsesliler”, üçseslilerin çevrimleri, majör ve minör tonalitelerde temel üçsesliler, kadans ve kadansın çeşitleri, anadizek üzerinde kadanslar, dominantyedili akorlar, çevrimleri ve senkop konuları işlenerek aşağıdaki kazanımların elde edilmesi sağlanacaktır.

- 1- Temel müzik kavram ve terimlerini kurallarına uygun olarak kullanır.
 - 2- Do majör / La minör tonda yazılan bir solfej parçasını kavrayarak okur – yazar.
 - 3- Bir tartım cümlesini kavrayarak okur – yazar
- (https://www.ohu.edu.tr/akts/bilgipaketi_dersdetay/1/TMB1006/bilgibeceri., Erişim tarihi: 15 Mart 2024).

2.8.2.3. Çalgı II

Bu ders haftada 1 saat olarak işlenir. Bu derste öğrencilerden, çalgının teknik icrasını öğrenmeleri, ilgili alana çalgı icrası ile katkı sağlamaları, çalgı topluluklarına icracı olarak yetiştirmeleri, çalgıyla ilgili araştırmaları arttırmaları, Türk Müziğinin ihtiyacı olan nitelikte ve her anahtarı okuyabilen ve transpozisyonda taksim yapabilen yorumcu olmaları beklenmektedir. Aşağıda sıralanan konuları kazanım olarak elde etmeleri hedeflenmektedir.

- 1- Uşşak makamından örnek eser
- 2- Hüseyini makamından örnek eser
- 3- Neva makamından örnek eser
- 4- Teknik geliştirici egzersiz çalışmaları 1
- 5- Uşşak ve Hüseyini taksim çalışmaları
- 6- Teknik geliştirici egzersiz çalışmaları 2
- 7- Genel tekrar
- 8- Hicaz ailesinden örnek eser çalışması 1
- 9- Hicaz ailesinden örnek eser çalışması 2
- 10- Hicaz ailesinden örnek eser çalışması 3

- 11- Nikriz makamından örnek eser çalışması
- 12- Karcıgar makamından örnek eser çalışması
- 13- Sûzinak makamından örnek eser çalışması
- 14- Dönem repertuvarının değerlendirilmesi

(<https://obs.halic.edu.tr/oibs/bologna/progCourseDetails.aspx?curCourse=188775&lang=tr>., Erişim tarihi: 15 Mart 2024).

2.8.2.4. Toplu Ses Eğitimi II

Bu ders haftada 4 saat uygulamalı olarak işlenir. Bu derste öğrencilerden ses eğitimi tekniklerini kullanarak şarkı söyleme, doğru nefes ve ses tekniğini kullanabilme, doğru nefes tekniğini kısa ve uzun egzersizlerde uygulayabilme, şarkı söylemede artikülasyonu kullanmanın önemini kavrayabilme, edindiği şarkı söyleme becerilerini ulusal ve evrensel ezgilerde kullanabilme, çalışılan eserleri piyano eşliği ile söyleyebilme, düzeye uygun müzik dağarı geliştirebilme kazanımlarını elde etmeleri beklenmektedir.

(<https://obs.halic.edu.tr/oibs/bologna/progCourseDetails.aspx?curCourse=188811&lang=tr>., Erişim tarihi: 15 Mart 2024).

2.8.2.5. Türk Halk Müziği Repertuarı ve Üslup I

Bu ders haftada 5 saat uygulamalı olarak işlenir. Bu derste öğrencilerin, halk müziğinin şehir ve köy halk yaşantısına dayalı geleneksel tür ve çeşitlerini, karakteristik müzikal yapıları ile birlikte ve genel hatlarıyla tanımları hedeflenmektedir. Öğrencilerin Türk halk müziğine ait örnek eserleri öğrenerek repertuarlarını geliştirmeleri ve öğrencilere mahalli sanatçılar tarafından seslendirilmiş yöresel örneklerle dayalı uygulamalar ile solo okuma becerisi kazandırılması amaçlanmaktadır. Aşağıdaki konuları kazanım olarak elde etmeleri beklenmektedir.

- 1- Halk müziği kavramı. Halk müziğinin folklor, etnografya, antropoloji, sosyoloji, müzikoloji, organoloji, etnoloji ve etnomüzikoloji ile ilişkisi
- 2- TRT repertuarında bulunan 2 zamanlı Uşşak örnek eser
- 3- TRT repertuarından 2 zamanlı Uşşak eser 2
- 4- Solfej ile güfte okuma çalışmaları
- 5- TRT Repertuarından 3 zamanlı Uşşak eser örneği
- 6- Eser örnekleri üzerinden doğru nefes alma egzersizleri

- 7- Konu tekrarı
- 8- TRT repertuarından 4 zamanlı Hüseyini eser örneği
- 9- Türk halk müziğinde tür, form ve çeşitleme kavramları
- 10- TRT repertuarından 4 zamanlı Hicaz eser örneği
- 11- TRT repertuarından Hicaz eser örneği
- 12- Güfte nefes uyumu çalışmaları
- 13- 2,3,4 zamanlı örnek eser
- 14- Ses kayıtlarından örnekler dinletme

(<https://obs.halic.edu.tr/oibs/bologna/progCourseDetails.aspx?curCourse=188810&language=tr>., Erişim tarihi: 15 Mart 2024).

2.8.2.6. Toplu Ses Eğitimi II

Bu ders 14 hafta süresince haftada 4 saat uygulamalı olarak işlenir. Bu derste öğrencilerden ses eğitimi tekniklerini kullanarak şarkı söyleme, doğru nefes ve ses tekniğini kullanabilme, doğru nefes tekniğini kısa ve uzun egzersizlerde uygulayabilme, şarkı söylemede artikülasyonu kullanmanın önemini kavrayabilme, edindiği şarkı söyleme becerilerini ulusal ve evrensel ezgilerde kullanabilme, çalışılan eserleri piyano eşliği ile söyleyebilme, düzeye uygun müzik dağarı geliştirebilme kazanımlarını elde etmeleri beklenmektedir.

(<https://obs.halic.edu.tr/oibs/bologna/progCourseDetails.aspx?curCourse=188811&language=tr>., Erişim tarihi: 15 Mart 2024).

2.9. Problem Durumu

Milli Eğitim Bakanlığı 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nı güncellemiş ve 2019 yılından itibaren bütün ortaöğretim kademelerinde uygulamaya başlamıştır. 2009 yılında yayınlanan Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı ile kıyaslandığında öğrenme alanı ve kazanımlar bakımından bazı değişiklikler yapılmıştır. Güncel Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı, icra gerektiren uygulamaya yönelik kazanımlar açısından incelendiğinde ve daha önce bu alanda yapılmış çalışmalara bakıldığında programın uygulanabilirliği açısından problemler olduğu gözlenmektedir. Müzik dersinin ilköğretim kademelerinde zorunlu, ortaöğretim kademelerinde ise seçmeli ders olması, müzik eğitimi ardışıklık ve bütünlük ilkesi bakımından olumsuz etkilemektedir. Programın haftalık iki ders saati

içerisinde uygulanıyor olması, her okulda sınıflardaki öğrenci sayılarının aynı olmayışı, müzik ders kitabının olmaması ve birçok devlet okulunda müzik sınıfı ve yeterli sayıda müzik aleti bulunmaması programın amaçlarına ulaşmasını engellemektedir.

Aşık Gökçe'ye (2018) göre Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın uygulama alanındaki kazanımların gerçekleşme oranının ve hedef kazanımların başarı düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Bu çalışmada, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Tekirdağ ilinde random yolla seçilmiş ortaöğretim düzeyindeki öğrencilere ve bu sınıflarda görev yapan öğretmenlere kazanımların uygulanabilirlik düzeyini belirlemek için veri elde etmek amacıyla anket uygulanmıştır. Bu araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerdeki müzik dersi başarı düzeylerinin düşük olduğu ve hedef kazanımların gerçekleşme oranının düşük olduğu görülmüştür.

Varış ve Cesur (2012), öğretmen ve öğrenci görüşlerine dayalı yaptıkları araştırmada öğrencilerin müzik dersindeki akademik başarı düzeylerinin oldukça düşük olduğunu tespit etmişlerdir ve yine aynı çalışmada elde ettikleri bulgulara göre uygulama alanındaki kazanımların yeteri kadar öğretilemediğini belirtmişlerdir.

Erzurum ilinde farklı okullarda görev yapan 22 müzik öğretmeni ile yapılan görüşmeler sonucunda öğrencilerin müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanı konularında başarısız oldukları ve öğretmenlerin büyük bir kısmı tarafından programdaki uygulama alanı kazanımlarının öğrenci düzeyine uygun olmadığı belirtilmiştir (Akkuzu ve Şen, 2017). Yapılan öğretmen ve öğrenci görüşleri, başarı testleri, anketler sonucunda elde edilen bilgiler doğrultusunda Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın uygulanabilirlik açısından sorunlar teşkil ettiği görülmektedir.

2.10. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, daha önce yapılmış çalışmalar referans alınarak Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın uygulama alanındaki kazanımlarının farklı bir yöntemle değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın uygulama alanındaki kazanımları içerik, işleyiş ve ders saati açısından incelenerek, konservatuvar lisans düzeyi müzik bölümlerindeki ilgili kazanımları içeren derslerin içerik, işleyiş ve ders saatleri ile kıyaslanacaktır. Bu kıyaslama sonucunda ilgili kazanımların uygulanabilirlik ve işlevsellik bakımından

değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

2.11. Araştırmanın Önemi

Daha önce yapılmış çalışmalardan farklı olarak, Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı uygulama alanındaki kazanımlar, konservatuvar müzik bölümlerinin Türk Müziği Nazariyat ve Solfeji, Batı Müziği Teori ve Solfeji ve Ses Eğitimi gibi derslerin ilgili kazanımlarıyla kıyaslanacaktır. İçerik, işleyiş, ders sayısı ve ders saati bakımından detaylı bir şekilde kıyaslanacak olan bu kazanımların uygulanabilirliği değerlendirilecektir. Bu değerlendirmeler sonucunda müzik dersi öğretim programları hazırlanırken nelere dikkat edilmesi konusunda öneriler sunulacaktır.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modelini, kullanılan materyal ve metodu, veri toplama araçlarını, verilerin işlenmesini ve yorumlanmasını açıkça ifade eden alt bölümler anlatılacaktır.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın icra gerektiren uygulamaya yönelik kazanımlarının konservatuvar lisans düzeyi müzik bölümü ders planlarının içerik ve kazanımlarıyla karşılaştırılıp kıyaslanması ile Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın işlevselliğini ve uygulanabilirliğini inceleyip sorunları belirlemek amacıyla betimsel bir yöntem kullanılarak yapılmıştır.

Betimsel çalışmalar; olayların ya da objelerin, varlıkların veya kurumların vb. çeşitli alanların “ne” olduğunu tasvir etmeyi amaçlayan çalışmalardır. Betimleme yöntemiyle yapılan araştırmaların hedefi mevcut durumdaki olayların daha önce gerçekleşen olay ve koşullar ile de ilişkilerini dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamaktır (Kaptan, 1998). Bu çalışmada da müzik dersi öğretim programı konservatuvar lisans düzeyi müzik bölümlerinin ilgili dersleri ile içerik ve ders işleme süreleri bakımından kıyaslamalı bir şekilde incelenip betimsel bir yöntemle karşılaştırılmıştır.

3.2. Veri Toplama Araçları

Araştırma, kaynak tarama yöntemi kullanılarak kütüphane ve internet kaynaklarına bakılıp konu hakkında yazılan makaleler ve tezler incelenerek yapılmıştır. Araştırmada Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın kazanımları içerik ve ders süreleri bakımından incelenmiştir. İçerik olarak benzer kazanımlar, konservatuvar lisans düzeyi müzik bölümü dersleri ile haftalık ders sayısı, saati ve toplam ders süresi olarak karşılaştırmalı bir şekilde kıyaslanmıştır. Bu araştırma içerik olarak yapılan karşılaştırma ve kıyaslama bakımından nitel, kazanımların işlenecek

olan ders sayısı, saati ve haftalık ders süreleri açısından kıyaslanması ise nicel bir çalışmadır.

3.3. Verilerin İşlenmesi ve Yorumlanması

Bu araştırmada Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın “dinleme-söyleme, müziksel algı ve bilgilenme, müziksel yaratıcılık” öğrenme alanlarındaki kazanımları her sınıf düzeyinde içerik ve haftalık ders sayısı ve ders süreleri bakımından detaylı olarak gösterilmiştir. Konservatuvar lisans düzeyi müzik bölümü ders planları içerisinde yer alan, içerik olarak benzerlik gösteren ve örtüşen kazanımlar da haftalık ders sayısı ve ders süreleri bakımından detaylı olarak gösterilmiştir. İçerik, ders sayısı ve ders süreleri bakımından incelenen bu kazanımlar, tablolar kullanılarak detaylı bir şekilde kıyaslanmıştır. Bu kıyaslamalar sonucundaki bulgular nicelik ve nitelik bakımından yorumlanmıştır.

4. BULGULAR

4.1. Ortaöğretim Müzik Dersi 9. Sınıf Kazanımlarının Konservatuvar Ders Planlarıyla Karşılaştırılması

Bu bölümde, müzik eğitiminde ardışıklık ve bütünlük ilkesi doğrultusunda; icra gerektiren, uygulamaya yönelik olan kazanımlar, müzik dersi öğretim programlarına göre hazırlanmış olan 9. sınıf müzik dersi öğretmen kılavuz kitabındaki sırasıyla, içerik, ders sayısı ve işleniş süresi bakımından konservatuvar ders planlarındaki benzer ve örtüşen kazanımlar ile karşılaştırılacaktır.

4.1.1. (9.A.1) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 9. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 4 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Toplu Ses Eğitimi-I dersinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Toplu Ses Eğitimi-I dersi içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 56 ders süresinde uygulanması hedeflenmiştir.

Tablo 4.1. Sesi Tekniğine Uygun Olarak Kullanır

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
9.A.1. Sesi	9. Sınıf Müzik Dersi	4	40 dakika
Tekniğine	Konservatuvar Toplu Ses Eğitimi-I	56	50 dakika
Uygun Olarak			
Kullanır			

4.1.2. (9.B.1) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 9. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 4 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-

I dersi içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 16 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.2. Temel Müzik Yazı ve Öğelerini Kullanır

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
9.B.1. Temel	9. Sınıf Müzik Dersi	4	40 dakika
Müzik Yazı ve Öğelerini Kullanır	Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I	16	50 dakika

4.1.3. (9.B.2) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 9. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 2 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersi içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 56 ders süresinde “Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.” kazanımı ile bütünlük içerisinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.3. Basit Ölçüleri Tanır

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
9.B.2. Basit Ölçüleri Tanır	9. Sınıf Müzik Dersi	2	40 dakika
	Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I	56	50 dakika

4.1.4. (9.A.3) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 9. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 4 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersi içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 56 ders süresinde “Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.” kazanımı ile bütünlük içerisinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.4. Düzeyine Uygun Eserleri Notalarına ve Süre Değerlerine Uyarak Seslendirir

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
9.A.3. Düzeyine Uygun Eserleri Notalarına ve Süre Değerlerine Uyarak Seslendirir	9. Sınıf Müzik Dersi	4	40 dakika
	Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I	56	50 dakika

4.1.5. (9.A.4) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 9. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 4 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersi içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 56 ders süresinde “Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.” kazanımı ile bütünlük içerisinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.5. Eserleri Hız ve Gürlük Terimlerine Uygun Olarak Seslendirir

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
9.A.4. Eserleri Hız, Gürlük Terimlerine Uygun Seslendirir	9. Sınıf Müzik Dersi	4	40 dakika
	Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I	56	50 dakika

4.1.6. (9.B.3) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 9. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 2 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I

I dersi içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 12 ders süresinde “Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.” kazanımı ile bütünlük içerisinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.6. Yatay ve Dikey İkili, Üçlü Aralıkları Tanır

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
9.B.3. Yatay ve Dikey İkili, Üçlü Aralıkları Tanır	9. Sınıf Müzik Dersi	2	40 dakika
	Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I	12	50 dakika

4.1.7. (9.B.4) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 9. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 4 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersi içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 72 ders süresinde “Türk müziği nota sistemi ve ana usulleri kavrar.” kazanımı ile bütünlük içerisinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.7. Türk Müziği Usullerinin Vuruşlarını Tanır

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
9.B.4. Türk Müziği Usullerinin Vuruşlarını Tanır	9. Sınıf Müzik Dersi	4	40 dakika
	Konservatuvar Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I	72	50 dakika

4.1.8. (9.D.7) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 9. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 2 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-

I dersi içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 44 ders süresinde “dizi, mod tonalite” kazanımları ile bütünlük içerisinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.8. Majör ve Minör Tonalitelerden Oluşan Eserleri Tanır

	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
9.D.7. Majör ve Minör Tonalitelerden Eserleri Tanır	9. Sınıf Müzik Dersi	2	40 dakika
	Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I	44	50 dakika

4.1.9. (9.B.5) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 9. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 2 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersi içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 12 ders süresinde “Türk Müziği nota sistemi ve makam bilgileri” kazanımı ile bütünlük içerisinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.9. Türk Müziğinin Makamsal Yapısını Tanır

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
9.B.5. Türk Müziğinin Makamsal Yapısını Tanır	9. Sınıf Müzik Dersi	2	40 dakika
	Konservatuvar Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I	12	50 dakika

4.2. Ortaöğretim Müzik Dersi 10. Sınıf Kazanımlarının Konservatuvar Ders Planlarıyla Karşılaştırılması

Bu bölümde, müzik eğitiminde ardışıklık ve bütünlük ilkesi doğrultusunda; icra gerektiren, uygulamaya yönelik olan kazanımlar, müzik dersi öğretim programlarına göre hazırlanmış olan 10. sınıf müzik dersi öğretmen kılavuz kitabındaki sırasıyla, içerik, ders sayısı ve işleniş süresi bakımından konservatuvar ders planlarındaki benzer ve örtüşen kazanımlar ile karşılaştırılacaktır.

4.2.1. (10.A.1) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 10. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 4 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Toplu Ses Eğitimi-II dersinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Toplu Ses Eğitimi-II dersi içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 56 ders süresinde uygulanması hedeflenmiştir.

Tablo 4.10. Kullanım Tekniğine Uygun Olarak Ses Geliştirme Çalışmaları Yapar

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
10.A.1. Kullanım Tekniğine Uygun Olarak Ses Geliştirme Çalışmaları Yapar	10. Sınıf Müzik Dersi	4	40 dakika
	Konservatuvar Toplu Ses Eğitimi-II	56	50 dakika

4.2.2. (10.B.5) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 10. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 2 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II dersinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II dersi içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 56 ders süresinde “Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.” kazanımı ile bütünlük içerisinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.11. Bileşik Ölçüleri Tanır

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
10.B.5. Bileşik Ölçüleri Tanır	10. Sınıf Müzik Dersi	2	40 dakika
	Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II	56	50 dakika

4.2.3. (10.B.1) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 10. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 4 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II dersinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II dersi içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 72 ders süresinde “Türk Müziği nota sistemi ve ana usulleri kavrar.” kazanımı ile bütünlük içerisinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.12. Türk Müziği Usullerinin Vuruşlarını Tanır

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
10.B.1. Türk Müziği Usullerinin Vuruşlarını Tanır	10. Sınıf Müzik Dersi	4	40 dakika
	Konservatuvar Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II	72	50 dakika

4.2.4. (10.B.3) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 10. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 4 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II dersinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II dersi içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 12 ders süresinde “Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.” kazanımı ile bütünlük içerisinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.13. Yatay ve Dikey Tam Dörtlü, Tam Beşli Aralıkları Tanır

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
10.B.3. Yatay ve Dikey Tam Dörtlü, Tam Beşli Aralıkları Tanır	10. Sınıf Müzik Dersi	4	40 dakika
	Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II	12	50 dakika

4.2.5. (10.B.4) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 10. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 2 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II dersinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II dersi içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 44 ders süresinde “dizi, mod tonalite” kazanımları ile bütünlük içerisinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.14. Bir Diyezli ve Bir Bemollü Majör Minör Tonaliteleri Tanır

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
10.B.4. Bir Diyezli ve Bir Bemollü Majör Minör Tonaliteleri Tanır	10. Sınıf Müzik Dersi	2	40 dakika
	Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II	44	50 dakika

4.2.6. (10.B.2) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 10. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 2 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersi içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 12 ders süresinde “Türk Müziği nota sistemi ve makam bilgileri” kazanımı ile bütünlük içerisinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.15. Türk Müziğinin Makamsal Yapısını Tanır

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
10.B.2. Türk Müziğinin Makamsal Yapısını Tanır	10. Sınıf Müzik Dersi	2	40 dakika
	Konservatuvar Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I	12	50 dakika

4.3. Ortaöğretim Müzik Dersi 11. Sınıf Kazanımlarının Konservatuvar Ders Planlarıyla Karşılaştırılması

Bu bölümde, müzik eğitiminde ardışıklık ve bütünlük ilkesi doğrultusunda; icra gerektiren, uygulamaya yönelik olan kazanımlar, müzik dersi öğretim programlarına göre hazırlanmış olan 11. sınıf müzik dersi öğretmen kılavuz kitabındaki sırasıyla, içerik, ders sayısı ve işleniş süresi bakımından konservatuvar ders planlarındaki benzer ve örtüşen kazanımlar ile karşılaştırılacaktır.

4.3.1. (11.B.1) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 11. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 2 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I ve II derslerinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I ve II dersleri içerisinde birinci ve ikinci yarıyıl her ders 50 dakika olmak üzere 72 ders süresinde “Türk Müziği nota sistemi ve ana usulleri kavrar.” kazanımı ile bütünlük içerisinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.16. Aksak Ölçüleri Tanır

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
11.B.1. Aksak Ölçüleri Tanır	11. Sınıf Müzik Dersi	2	40 dakika
	Konservatuvar Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I ve II	72	50 dakika

4.3.2. (11.B.3) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 11. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 2 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II ve III derslerinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II ve III dersleri içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 24 ders süresinde “Tonal müziksel okuma becerilerini geliştirir.” kazanımı ile bütünlük içerisinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.17. Yatay ve Dikey Artık Dörtlü-Eksik Beşli, Altılı, Yedili Aralıkları Tanır

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
11.B.3. Yatay ve Dikey Artık Dörtlü-Eksik Beşli, Altılı, Yedili Aralıkları Tanır	11. Sınıf Müzik Dersi	2	40 dakika
	Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II ve III	24	50 dakika

4.3.3. (11.D.6) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 11. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 2 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Türk Müziği Form Bilgisi-I dersinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Türk Müziği Form Bilgisi-I dersi içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 28 ders süresinde “Türk Müziği ve Batı Müziği formlarını kavrar.” kazanımı ile bütünlük içerisinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.18. Müzik Biçimlerini (Formlarını) Ayırt Eder

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
11.D.6 Müzik Biçimlerini (Formlarını) Ayırt Eder	11. Sınıf Müzik Dersi	2	40 dakika
	Türk Müziği Form Bilgisi-I	28	50 dakika

4.3.4. (11.B.2) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 11. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 2 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersi içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 12 ders süresinde “Türk Müziği nota sistemi ve makam bilgileri” kazanımı ile bütünlük içerisinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.19. Türk Müziğinin Makamsal Yapısını Tanır

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
11.B.2 Türk Müziğinin Makamsal Yapısını Tanır	11. Sınıf Müzik Dersi	2	40 dakika
	Konservatuar Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I	12	50 dakika

4.3.5. (11.B.5) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 11. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 2 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II dersinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II dersi içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 44 ders süresinde “dizi, mod tonalite” kazanımları ile bütünlük içerisinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.20. Diyez ve Bemol Sırasına Göre Şarkının Tonunu Belirler

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
11.B.5 Diyez ve Bemol Sırasına Göre Şarkının Tonunu Belirler	11. Sınıf Müzik Dersi	2	40 dakika
	Konservatuar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II	44	50 dakika

4.3.6. (11.B.4) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 11. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 2 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II dersinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II dersi içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 44 ders süresinde “dizi, mod tonalite” kazanımları ile bütünlük içerisinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.21. Temel Durumdaki Majör–Minör Akorları Oluşturur

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
11.B.4 Temel Durumdaki Majör–Minör Akorları Oluşturur	11. Sınıf Müzik Dersi	2	40 dakika
	Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II	44	50 dakika

4.3.7. (11.A.2) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 11. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 4 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I ve II derslerinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I ve II dersleri içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 44 ders süresinde “dizi, mod tonalite” kazanımları ile bütünlük içerisinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.22. Temel Durumdaki Majör–Minör Akorları Seslendirir

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
11.A.2 Temel Durumdaki Majör–Minör Akorları Seslendirir	11. Sınıf Müzik Dersi	4	40 dakika
	Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I ve II	44	50 dakika

4.4. Ortaöğretim Müzik Dersi 12. Sınıf Kazanımlarının Konservatuvar Ders Planlarıyla Karşılaştırılması

Bu bölümde, müzik eğitiminde ardışıklık ve bütünlük ilkesi doğrultusunda; icra gerektiren, uygulamaya yönelik olan kazanımlar, müzik dersi öğretim programlarına göre hazırlanmış olan 12. sınıf müzik dersi öğretmen kılavuz kitabındaki sırasıyla, içerik, ders sayısı ve işleniş süresi bakımından konservatuvar ders planlarındaki benzer ve örtüşen kazanımlar ile karşılaştırılacaktır.

4.4.1. (12.B.2) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 12. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 2 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II ve III derslerinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II ve III dersleri içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 24 ders süresinde “Tonal müziksel okuma becerilerini geliştirir.” kazanımı ile bütünlük içerisinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.23. Yatay ve Dikey Sekizli Aralığı Tanır

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
12.B.2 Yatay ve Dikey Sekizli Aralığı Tanır	12. Sınıf Müzik Dersi	2	40 dakika
	Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II ve III	24	50 dakika

4.4.2. (12.B.3) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 12. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 4 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-II ve Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji derslerinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-III ve Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-III dersleri içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere $54+24=78$ ders süresinde “Türk müziği aksak usulleri ve Batı müziği aksak ölçüleri kavrar.” kazanımı ile bütünlük içerisinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.24. Aksak Usulleri/Ölçüleri Tanır

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
12.B.3 Aksak Usulleri/Ölçüleri Tanır	12. Sınıf Müzik Dersi	4	40 dakika
	Konservatuvar Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-III / Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji III	54+24=78	50 dakika

4.4.3. (12.B.1) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 12. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 4 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I ve Türk Halk Müziği Repertuvar-Üslup-I derslerinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I ve Türk Halk Müziği Repertuvar-Üslup-I dersi içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 12+8=20 ders süresinde “Türk Müziği nota sistemi ve makam bilgileri ve Türk halk müziği nota sistemi” kazanımı ile bütünlük içerisinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.25. Türk Müziğinin Makamsal Yapısını Tanır

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
12.B.1 Türk Müziğinin Makamsal Yapısını Tanır	12. Sınıf Müzik Dersi	2	40 dakika
	Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I / Türk Halk Müziği Repertuvar-Üslup-I	12+8=20	50 dakika

4.4.4. (12.D.9) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 12. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 4 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Türk Halk Müziği Repertuvar-Üslup-I ve II derslerinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Türk Halk Müziği Repertuvar-Üslup-I ve II dersi içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 70 ders süresinde “Türk halk müziği formları ve türlerini kavrar.” kazanımı ile bütünlük içerisinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.26. Türk Halk Müziği Formlarını Ayırt Eder

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
12.D.9 Türk Halk Müziği Formlarını Ayırt Eder	12. Sınıf Müzik Dersi Türk Halk Müziği Repertuvar-Üslup-I ve Türk Halk Müziği Repertuvar-Üslup-II	4 70	40 dakika 50 dakika

4.4.5. (12.D.10) Kazanımının Karşılaştırılması

Bu kazanımın 12. sınıf müzik dersinde, her ders 40 dakika olmak üzere 4 ders süresinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Konservatuvar Türk Halk Müziği Repertuvar-Üslup-I ve II derslerinin içeriği, bu kazanımın içeriği ile örtüşmektedir. Bu kazanımın, Türk Halk Müziği Repertuvar-Üslup-I ve II dersi içerisinde her ders 50 dakika olmak üzere 70 ders süresinde “Türk halk müziği formları ve türlerini kavrar.” kazanımı ile bütünlük içerisinde kazandırılması hedeflenmiştir.

Tablo 4.27. Türk Halk Müziği Türlerini Ayırt Eder

Kazanım	Dersin Adı	Ders Sayısı	Ders Süresi
12.D.10 Türk Halk Müziği Türlerini Ayırt Eder	12. Sınıf Müzik Dersi Türk Halk Müziği Repertuvar-Üslup-I ve Türk Halk Müziği Repertuvar-Üslup-II	4 70	40 dakika 50 dakika

5. TARTIŞMA

Bu bölümde, Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı içerisindeki müzikal icra gerektiren uygulamaya dayalı kazanımların, konservatuvar müzik bölümünün ilgili ders, içerik ve kazanımları ile ders sayısı ve süreleri bakımından kıyaslanması sonucu elde edilen bulgular bilimsel bir tartışma olarak öne sürülmüştür.

Başlangıçta “9. sınıf sesi tekniğine uygun olarak kullanır.” kazanımı incelenmiştir. Öğrencilere sesin oluşumunu, insan sesinin oluşumunu ve kullanılan organları, ses sağlığının korunması için yapılması gerekenleri, diyafram nefesini doğru kullanmayı, doğru teknikle şarkı söyleyebilmeyi öğretmek amaçlanmaktadır. Tablo 4.1 incelendiğinde bu kazanımın dört ders boyunca, her biri 40 dakika süren, toplamda 160 dakika içinde öğretilmesi hedeflenmektedir. Bu kazanımın, konservatuvar Toplu Ses Eğitimi-I dersinin içeriği ile uyumlu olduğu belirtilmiştir. Toplu Ses Eğitimi-I dersi, genellikle daha derinlemesine müzik eğitimi sunan bir programdır ve bu belirtilen kazanımı içermektedir. Ancak, bu derste öğrenciye daha fazla zaman ayrılması gerektiği için bu dersin; her bir ders 50 dakika ve toplamda 56 ders süresince, yani 2800 dakika boyunca öğretilmesi hedeflenmektedir. Çünkü konservatuvar Toplu Ses Eğitimi-I dersi daha yoğun ve detaylı bir müfredata sahiptir. Öğrencilerin müzikal yeteneklerini daha kapsamlı bir şekilde geliştirmek için daha fazla zaman ve özen gerektiği düşünülmektedir. Bu nedenle, “Sesi tekniğine uygun olarak kullanır.” kazanımının öğretiminde, ders süresi ve sıklığı gibi faktörlerin dikkate alınması gerekmektedir. Bu, öğrencilerin müzikal yeteneklerini etkili bir şekilde geliştirmek için gereken süre ve çaba miktarını belirlemede önemli bir adımdır. Ayrıca ortaöğretim kurumlarındaki sınıf mevcutları da dikkate alındığında bu kazanımların uygulanmasındaki sorunlar daha sağlıklı bir şekilde değerlendirilecektir. Örneğin ortaöğretim düzeyindeki sınıf mevcutları ortalama 35 öğrenci olarak kabul edildiğinde bile her öğrenciyle birebir çalışılması gereken sürenin yetersiz olduğu görülmektedir. Bununla birlikte bazı okullarda sınıf öğrenci sayıları 40, 45, 50 öğrenciden oluşabilmektedir. Yani, bireysel olarak öğrencilerin ölçme ve değerlendirme kriterlerine göre kazanımın içeriklerine yeterli düzeyde ulaşp ulaşmadığını belirlemek için her bir öğrenci ile ortalama 4 dakika çalışıldığında bile 140 dakika süre

gerekmektedir. Müzik icrası gerektiren kazanımların değerlendirilebilmesi için bireysel dinleme ve gözlemleme şarttır. Kazanımın içeriklerine bakıldığında toplu bir öğretim ve değerlendirme yapıldığı ve bütün bu etkinlikler için ayrılan sürenin toplamda 160 dakika olduğu görülmektedir. Bu nedenle, her iki dersin hedefleri ve süreçleri kıyaslandığında ardışıklık ve bütünlük ilkesi de göz önünde bulundurulduğunda 9. sınıf müzik dersindeki bu kazanımın, ders sayısı ve süresi bakımından yeterliliğinin sorgulanmasına sebep olmaktadır.

Tablo 4.2. incelendiğinde “Temel müzik yazı ve ögelerini kullanır.” kazanımının 9. sınıf müzik dersinde, her biri 40 dakika olan dört ders boyunca toplamda 160 dakika içinde öğretilmesi planlanmıştır. Bu yaklaşım, kazanımın kısa süre içinde yoğun bir şekilde işlenmesini öngörmektedir. Öte yandan, aynı kazanımın konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersinde, her biri 50 dakika olan 16 ders boyunca toplamda 800 dakika içinde öğretilmesi hedeflenmektedir. Bu durum, aynı becerinin daha uzun bir zaman dilimine yayılarak daha derinlemesine ve ayrıntılı bir şekilde öğretilmesini amaçlamaktadır. Bu iki yaklaşım arasındaki farklar, öğrenciye sunulan müfredatın yoğunluğu, ders sayısı ve ders süreleriyle ilgilidir. İki farklı ders, aynı müzikal beceriyi kazandırmayı hedeflerken, farklı süre ve yoğunluklarla öğretim sağlamayı amaçlamaktadır. Müzik icrası gerektiren kazanımların değerlendirilebilmesi için bireysel dinleme ve gözlemleme şarttır. Kazanımın içeriklerine bakıldığında toplu bir öğretim ve değerlendirme yapıldığı ve bütün bu etkinlikler için ayrılan sürenin toplamda 160 dakika olduğu görülmektedir. Bu nedenle ardışıklık ve bütünlük ilkesi de göz önünde bulundurulduğunda “Temel müzik yazı ve ögelerini kullanır.” kazanımının, ders sayısı ve süresi bakımından yeterliliğinin sorgulanmasına sebep olmaktadır.

Tablo 4.3’e bakıldığında "Basit ölçüleri tanır. " kazanımının 9. sınıf müzik dersinde, her biri 40 dakika olan iki ders süresinde öğretilmesi planlanmıştır. Fakat bu kazanımın konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersi kapsamında, her biri 50 dakika olan toplam 56 ders boyunca “temel müzik yazı ve ögelerini kullanır.” kazanımı ile bir bütünlük içerisinde işleneceği belirtilmiştir. Öğretim sürecinin etkinliği ve öğrencilerin başarısı, bu kazanımın nasıl ve ne kadar sürede öğretildiğine bağlı olabilir. Bu tür kazanımların değerlendirilebilmesi için bireysel dinleme ve gözlemlemenin gerekli olmasına rağmen, kazanımın içeriklerine bakıldığında toplu bir öğretim ve değerlendirme yapıldığı ve bütün bu etkinlikler için ayrılan sürenin yetersiz olduğu görülmektedir. Ardışıklık ve bütünlük ilkesi de göz önünde

bulundurulduğunda bu kazanımın, ders sayısı ve süresi bakımından yeterliliğinin sorgulanmasına sebep olmaktadır.

Tablo 4.4'e göre 9. sınıf müzik derslerindeki "Düzeyine uygun eserleri notalarına ve süre değerlerine uyarak seslendirir." kazanımı ile konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersinin "temel müzik yazı ve öğelerini kullanma" kazanımı arasında bir karşılaştırma yapıldığında her iki dersin de hedefleri öğrencilere müzikal beceriler kazandırmak ve onların müzikal anlayışlarını geliştirmek üzerine odaklanmaktadır. Ancak 9. sınıf müzik dersindeki hedef, öğrencilerin belirli bir süre içinde belirli bir beceriyi kazanmalarını sağlamaya yöneliktir. Dört derslik süre boyunca, her biri 40 dakika süren derslerde öğrencilerin belirli eserleri notalara ve süre değerlerine uygun bir şekilde seslendirmesi hedeflenmektedir. Öte yandan, konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersi programında ise "temel müzik yazı ve öğelerini kullanma" kazanımı, 56 ders süresince her biri 50 dakika olan derslerde işlenmektedir. Bu süreç, öğrencilere müzik teorisini derinlemesine öğrenme ve müzik notasyonunu anlama fırsatı sunar. Ardışıklık ve bütünlük ilkesi de göz önünde bulundurulduğunda 9. sınıf müzik dersindeki bu kazanımın, ders sayısı ve süresi bakımından yeterliliğinin sorgulanmasına sebep olmaktadır.

Tablo 4.5 incelendiğinde "Eserleri hız ve gürlük terimlerine uygun olarak seslendirme" kazanımı ile konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersinin "temel müzik yazı ve öğelerini kullanma" kazanımı arasında karşılaştırma yapmak mümkündür. Her iki dersin de amacı, öğrencilere müzikal beceriler kazandırmak ve müzikal anlayışlarını geliştirmektir. 9. sınıf müzik dersindeki bu kazanım, öğrencilerin dört derslik süre boyunca, her biri 40 dakika süren derslerde belirli eserleri hız ve gürlük terimlerine uygun bir şekilde seslendirmesini hedeflemektedir. Bu yaklaşım, öğrencilerin pratik becerilerini geliştirmelerine odaklanırken, süreç boyunca verimlilik sağlamak için ders saatleri ve süresi dikkate alınmalıdır. Diğer yandan, konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersi, daha kapsamlı bir program sunmaktadır. Bu dersin içeriği, müzik teorisini ve notasyonunu öğrenme sürecini kapsar ve bu, her biri 50 dakika olan 56 ders süresince gerçekleşir. Bu süreç, öğrencilere müziği daha geniş bir perspektiften anlama ve yorumlama fırsatı sunar. Ayrıca, öğrencilerin müzikal anlayışlarını derinleştirmelerine ve çeşitli müzikal terimleri ve kavramları öğrenmelerine olanak tanır. Sonuç olarak, her iki dersin de hedefleri öğrencilerin müzikal yeteneklerini geliştirmeye yöneliktir, ancak ardışıklık ve bütünlük ilkesi de

göz önünde bulundurulduğunda 9. sınıf müzik dersindeki bu kazanımın, ders sayısı ve süresi bakımından yeterliliğinin sorgulanmasına sebep olmaktadır.

Tablo 4.6' ya göre "Yatay ve dikey ikili, üçlü aralıkları tanıma" kazanımı için hedeflenen süre iki derslik bir zaman dilimidir ve her bir ders 40 dakika sürmektedir. Bu süre zarfında, öğrencilerin yatay ve dikey ikili, üçlü aralıkları tanıması ve bu aralıkları doğru bir şekilde uygulamaları amaçlanmaktadır. Bu hedef, öğrencilerin müzikal yeteneklerini ve anlayışlarını geliştirmeye yönelik yoğun bir pratik odaklı çalışmayı gerektirmektedir. Konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersi ise, daha geniş kapsamlı bir müzik eğitimi sunar. Burada, "temel müzik yazı ve öğelerini kullanma" kazanımı, her biri 50 dakika süren toplam 12 ders boyunca işlenir. Bu süreç, öğrencilere müzik notasyonunu anlama, müzikal form ve yapıları tanıma gibi temel konuları da kapsar. Ardışıklık ve bütünlük ilkesi de göz önünde bulundurulduğunda 9. sınıf müzik dersindeki bu kazanımın, ders sayısı ve süresi bakımından yeterliliğinin sorgulanmasına sebep olmaktadır.

Tablo 4.7'ye bakıldığında her iki müzik dersindeki kazanımlar arasında bir karşılaştırma yapılacak olursa, 9. sınıf müzik dersindeki "Türk Müziği usullerinin vuruşlarını tanıma" kazanımı ile konservatuvar Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersindeki "Türk Müziği Nota Sistemi ve Ana Usulleri kavrama" kazanımı arasında ders işleme süreleri bakımından belirgin bir farklılık görülmektedir. Bu nedenle, her iki dersin hedefleri ve süreçleri kıyaslandığında ardışıklık ve bütünlük ilkesi de göz önünde bulundurulduğunda 9. sınıf müzik dersindeki bu kazanımın, ders sayısı ve süresi bakımından yeterliliğinin sorgulanmasına sebep olmaktadır.

Tablo 4.8'e bakıldığında her iki müzik dersindeki kazanımlar arasında bir karşılaştırma yapılacak olursa, 9. sınıf müzik dersindeki "Majör ve minör tonalitelerden oluşan eserleri tanır." kazanımı ile konservatuvar Batı Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersindeki "dizi, mod, tonalite" kazanımı arasında ders işleme süreleri bakımından belirgin bir farklılık görülmektedir. İlk kazanım, öğrencilerin 80 dakikalık bir süre içinde bu beceriyi kazanmalarını hedeflerken, ikinci kazanım daha kapsamlı bir müzik eğitimi kapsayacak şekilde daha uzun bir süre boyunca işlenmektedir. Bu nedenle, her iki dersin hedefleri ve süreçleri kıyaslandığında ardışıklık ve bütünlük ilkesi de göz önünde bulundurulduğunda 9. sınıf müzik dersindeki bu kazanımın, ders sayısı ve süresi bakımından yeterliliğinin sorgulanmasına sebep olmaktadır.

Tablo 4.9 incelendiğinde her iki müzik dersindeki kazanımlar arasında bir karşılaştırma yapılacak olursa, 9. sınıf müzik dersindeki "Türk Müziğinin makamsal yapısını tanır." kazanımı ile konservatuvar Türk Müziği Nazariyatı ve Solfeji-I dersindeki "Türk Müziği nota sistemi ve makam bilgileri" kazanımı arasında ders işleme süreleri bakımından belirgin bir farklılık görülmektedir. İlk kazanım, öğrencilerin kırkar dakikalık 2 ders süresi içinde bu beceriyi kazanmalarını hedeflerken, ikinci kazanım daha kapsamlı bir müzik eğitimi kapsayacak şekilde ellişer dakikalık 12 ders süresi boyunca işlenmektedir. Bu nedenle, her iki dersin hedefleri ve süreçleri kıyaslandığında ardışıklık ve bütünlük ilkesi de göz önünde bulundurulduğunda 9. sınıf müzik dersindeki bu kazanımın, ders sayısı ve süresi bakımından yeterliliğinin sorgulanmasına sebep olmaktadır.

Bulgular bölümündeki 10, 11 ve 12. sınıf kazanımları ile kıyaslanan konservatuvar müzik bölümü ders ve kazanımları da incelendiğinde, ders sayısı ve ders süreleri bakımından farklılıklar olduğu görülmektedir. Ayrıca ortaöğretim kurumlarındaki sınıf mevcutları da dikkate alındığında bu kazanımların uygulanmasındaki sorunlar daha sağlıklı bir şekilde değerlendirilecektir. Örneğin ortaöğretim düzeyindeki sınıf mevcutları ortalama 35 öğrenci olarak kabul edildiğinde bile her öğrenciyle birebir çalışılması gereken sürenin yetersiz olduğu görülmektedir. Ortaöğretim müzik ders kitabının olmaması her sınıf düzeyindeki hedef ve kazanımların gerçekleşmesini olumsuz yönde etkilemektedir. Bütün bu farklılıklar ve eksiklikler dikkate alındığında, ardışıklık ve bütünlük ilkesi de göz önünde bulundurulduğunda müzik dersindeki icra gerektiren, uygulamaya yönelik kazanımların, ders sayısı ve süresi bakımından yeterliliğinin sorgulanmasına sebep olmaktadır. Müzik eğitimi programlarının belirlenmesi ve uygulanması sürecinde, kazanımların öğretime yönelik süre ve yoğunluk gibi faktörlerin dikkatle değerlendirilmesi gerekmektedir.

6. SONUÇLAR

Bu bölümde, Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı içerisindeki müzikal icra gerektiren uygulamaya dayalı kazanımların, konservatuvar müzik bölümünün ilgili ders, içerik ve kazanımları ile ders sayısı ve süreleri bakımından kıyaslanması sonucu elde edilen bulgular ve tartışmalar doğrultusunda bu çalışmadan çıkarılan sonuçlar anlatılacaktır.

Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı ile konservatuvar düzeyindeki müzik eğitim programları arasında ders süreleri ve içerikleri bakımından önemli farklılıklar olduğu ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin müzikal yeteneklerini geliştirmek ve derinleştirmek için gereken süre ve özenin, derslerin içerikleri ile uyumlu bir şekilde belirlenmesi gerektiği görülmüştür. Ortaöğretim düzeyindeki sınıflarda müzik dersinin işleniş bakımından, kazanımların öğretilmesi için gerekli olan sürenin yetersiz olduğu ve bu bağlamda, müzik derslerindeki kazanımların etkin bir şekilde işlenebilmesi için ders sayısı, süresi ve içeriği konusunda planlamaların eksik olduğu görülmüştür. İlkokul ve ortaokul düzeyinden başlayarak ardışıklık ve bütünlük ilkesi göz önünde bulundurulduğunda müzik derslerinin yeterli düzeyde işlenmemesi sonucunda ortaöğretim düzeyine gelen öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyelerinin düşük olması sebebiyle de müzik dersi kazanımlarının uygulanabilirliğinde sorunların olduğu görülmektedir. Ortaöğretim 9, 10, 11 ve 12. sınıflarda müzik ders kitabının olmayışı ise hem uygulamaya dayalı kazanımların öğretilmesinde hem de diğer öğrenme alanı kazanımlarının öğretilmesinde olumsuz sonuçlar ortaya çıkarmaktadır. Özellikle müzik kültürü öğrenme alanındaki kazanımlar için ders kitabının olmayışı, dersin uygulanabilirliği açısından sorunlara sebep olmaktadır.

Sonuç olarak ortaöğretimde her sınıf düzeyinde müzik ders kitabının olmayışı, sınıfların öğrenci sayılarının kazanımların işlenme süresine göre fazla olması, her okulda yeterli araç-gerecin bulunmaması, öğrenci ile bireysel olarak çalışma süresinin yetersiz olması ve ardışıklık-bütünlük ilkesinin tamamlanmaması sonucunda Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın, konservatuvar müzik bölümü ders kazanımları ile kıyaslanması sonucunda ders sayıları ve süresi bakımından uygulanabilirliğinin yeterli olmadığı görülmektedir.

7. ÖNERİLER

Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın daha işlevsel bir şekilde uygulanabilmesi için öneriler sunulacaktır.

Öncelikle, programın içerisindeki müzik icrası gerektiren uygulamaya yönelik kazanımlar, ilkokul ve ortaokul müzik derslerinin kazanımlarının hedefe ulaşma düzeyleri de dikkate alınarak ardışıklık ve bütünlük ilkesi doğrultusunda kapsamlı bir şekilde incelenmelidir. İlkokul düzeyi müzik derslerinde sınıf öğretmenlerinin müzik öğretiminde yeterli bilgi ve beceriye sahip olmadıkları ve müzik derslerinin hedeflerine ulaşmadığı görülmüştür. Bu durum, öğrencilerin ortaokul müzik derslerindeki hazır bulunuşluk düzeyini ardışıklık-bütünlük ilkesine göre olumsuz yönde etkilediği için ortaöğretim düzeyinde de problemlere sebep olmaktadır. Bu nedenle, ilkokul düzeyinden başlayarak müzik dersi öğretim programlarının uygulanabilirliğini arttırmak için her kademede müzik derslerine müzik öğretmenlerinin girmesi gerekmektedir.

Ortaöğretimde müzik dersleri seçmeli ders olduğu için 9. sınıfta müzik dersini seçen öğrencinin 12. sınıfa kadar müzik dersini seçebilmesi, okul idareleri tarafından sağlanmalıdır.

Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın içerisindeki müzik icrası gerektiren uygulamaya yönelik kazanımların her sınıf düzeyinde, sınıf öğrenci sayıları da dikkate alınarak, kazanımın işleneceği ders sayısı ve süreleri bakımından güncellenmesi gerekmektedir. Her öğrenci ile bireysel olarak çalışmak için gerekli olan yeterli sürenin belirlenmesi, kazanımların uygulanabilirlik düzeyini arttıracaktır.

Müzik derslerindeki en önemli eksikliklerden birisi de ders kitabının olmayışıdır. Ortaöğretim müzik derslerinin uygulanabilirliğini arttırmak ve derslerin daha verimli işlenmesini sağlamak için her sınıf düzeyinde mutlaka öğrenci ders kitabı ve öğretmen kılavuz kitabı basılıp dağıtılmalıdır.

Müzik derslerinin daha verimli işlenebilmesi için gerekli araç ve gereçlerle donatılmış müzik sınıflarının oluşturulması gerekmektedir. Böylece, kazanımların uygulanabilirlik düzeyi daha da arttırılacaktır.

KAYNAKLAR

- Akkuzu, D.Y., & Şen, Ü.S.** (2017). 12. sınıf müzik dersi öğretim programının CIPP bağlam, girdi, süreç, ürün modeline göre değerlendirilmesi. *The Journal of International Social Research*, 10(49), 508-520.
- Albuz, A., & Demirel, S.** (2019). 2009 ortaöğretim müzik dersi öğretim programı ile 2018 ortaöğretim müzik dersi öğretim programının karşılaştırmalı kuramsal çerçeve analizi, *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (42), 146-156. doi: 10.32547/ataunigsed.505277.
- Aşık Gökçe, H.N.** (2018). *Ortaöğretim müzik dersi öğretim programındaki müziksel algı ve bilgilenme öğrenme alanının uygulanabilirliği*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi, Yüksek Lisans Tezi, Burdur.
- Bağrıaçık, B.** (2013). *Ortaöğretim 9. sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına ulaşma düzeyine ilişkin öğretmen görüşleri (Konya ili örneği)*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Candar E.** (2019). *Ortaöğretim 9. sınıf müzik dersi öğretim programı ve uygulamalarının müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi (Bursa ili örneği)*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi: Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Bursa.
- Kaptan, S.** (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. Bilim Yayınevi, Ankara.
- MEB.** (2009). *Müzik dersi (9, 10, 11 ve 12. sınıflar) öğretim programı*, Milli Eğitim Bakanlığı, Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara.
- MEB.** (2018). *Müzik dersi (9, 10, 11 ve 12. sınıflar) öğretim programı*, Milli Eğitim Bakanlığı, Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara.
- MEB.** (2019). *Ortaöğretim müzik dersi 9. sınıf öğretmen kılavuz kitabı*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- MEB.** (2019). *Ortaöğretim müzik dersi 10. sınıf öğretmen kılavuz kitabı*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- MEB.** (2019). *Ortaöğretim müzik dersi 11. sınıf öğretmen kılavuz kitabı*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara.

MEB. (2019). *Ortaöğretim müzik dersi 12. sınıf öğretmen kılavuz kitabı*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Polat, P. G. (2005). *İlköğretim İkinci Kademe Müzik Dersi Müfredat Programının Amaçlarına Ulaşma Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüş ve Düşüncelerinin İncelenmesi*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.

Uçan, A., Yıldız, G., Bayraktar, E. (1999). *İlköğretimde müzik öğretimi (İlköğretimde etkili öğretme ve öğrenme öğretmen el kitabı) modül 9*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Burdur.

Varış, Y. A. & Cesur, D. (2012). *Ortaöğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişki*, Fine Arts, 7 (4), 318-333. <https://dergipark.org.tr/en/pub/nwsafine/issue/19894/213051> adresinden erişildi.

Url-1

<https://obs.halic.edu.tr/oibs/bologna/progCourseDetails.aspx?curCourse=188756&lang=tr>, Erişim tarihi: 15 Mart 2024.

Url-2

https://www.ohu.edu.tr/akts/bilgipaketi_dersdetay/1/TMB1005/haftalikicerik, Erişim tarihi: 15 Mart 2024.

Url-3

<https://obs.halic.edu.tr/oibs/bologna/progCourseDetails.aspx?curCourse=188764&lang=tr>, Erişim tarihi: 15 Mart 2024.

Url-4

<https://obs.halic.edu.tr/oibs/bologna/progCourseDetails.aspx?curCourse=188747&lang=tr>, Erişim tarihi: 15 Mart 2024.

Url-5

<https://obs.halic.edu.tr/oibs/bologna/progCourseDetails.aspx?curCourse=188770&lang=tr>, Erişim tarihi: 15 Mart 2024.

Url-6 https://www.ohu.edu.tr/akts/bilgipaketi_dersdetay/1/TMB1006/bilgibeceri, Erişim tarihi: 15 Mart 2024.

Url-7

<https://obs.halic.edu.tr/oibs/bologna/progCourseDetails.aspx?curCourse=188775&lang=tr>, Erişim tarihi: 15 Mart 2024.

Url-8

<https://obs.halic.edu.tr/oibs/bologna/progCourseDetails.aspx?curCourse=188811&lang=tr>, Erişim tarihi: 15 Mart 2024.

Url-9

<https://obs.halic.edu.tr/oibs/bologna/progCourseDetails.aspx?curCourse=188810&lang=tr>, Erişim tarihi: 15 Mart 2024.

Url-10

<https://www.sis.itu.edu.tr/TR/ogrenci/lisans/ders-planlari/plan/SES/201310.html>,
Erişim tarihi: 16 Mart 2024.

Url-11

https://seb.sakarya.edu.tr/tr/23000/ebs_bolum_lisans, Erişim tarihi: 16 Mart 2024.

Url-12

<https://ebp.ege.edu.tr/DereceProgramlari/Detay/1/204/2797/932004>, Erişim tarihi:
16 Mart 2024.

EKLER

EK 1: Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MÜZİK DERSİ

(9, 10, 11 VE 12. SINIFLAR)

ÖĞRETİM PROGRAMI

2018

3.3. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÖĞRENME ALANI, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

9. SINIF ÖĞRENME ALANI, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

9.A. DİNLEME – SÖYLEME

9.A.1. Sesi tekniğine uygun olarak kullanır.

- a) Ses alıştırmalarının seçiminde öğrencilerin bireysel yapı özellikleri ve ses gelişim-değişim özellikleri göz önünde bulundurulur.
- b) Ses sağlığını (ör. ses tellerini vb.) korumanın yolları ve gerekliliği vurgulanır.
- c) Ses açma çalışmalarında klavyeli veya telli bir çalgıdan yararlanılır.

9.A.2. İstiklâl Marşı'nı nefes yerlerine dikkat ederek söyler.

- a) İstiklâl Marşı'nın eşlikli (piyano veya orkestrasyon) seslendirilmesi sağlanır.
- b) Ülke ve bayrak sevgisinin önemi vurgulanır.

9.A.3. Düzeyine uygun eserleri notalarına ve süre değerlerine uyarak seslendirir.

9.A.4. Eserleri hız ve gürlük terimlerine uygun olarak seslendirir.

Sınıfta mevcut olan çeşitli çalgılar (flüt, dilli kaval, bağlama, gitar, ut, kanun, keman, piyano vb.) kullanılır.

9.A.5. Türk müziğine ait makamsal eserleri seslendirir.

- a) Uşşak ve hicaz makamlarında kuramsal ayrıntıya girilmeden makamlarla ilgili dinleme, söyleme ve makamsal etkiyi hissetme çalışmaları yapılır.
- b) Uşşak ve hicaz makamlarında bestelenmiş seçkin eserler dinletilir ve eserlerin seslendirilmesine yönelik çalışmalar yapılması sağlanır.
- c) Farklı bölgelere ait eserlere (türkü, şarkı) yer verilir.
- ç) İlgili her makam Türk halk müziği ve Türk sanat müziği eserlerinden örneklendirilir.

9.A.6. Türk müziği türlerinden örnek eserler seslendirir.

Türk halk müziği, Türk sanat müziği, mehter müziği ve dini müzik örneklerinden oluşan eserler seslendirilir.

9.A.7. Toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler.

Söyleme özelliklerine uygun olarak seslendirmesi sağlanır.

9. B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME**9.B.1.** Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.

- a) Sol, fa ve do anahtarları ayrıntıya girilmeden tanıtılır.
- b) Notaların dizekteki yerleri, süre değerleri ve ses değiştirici işaretler (diyez, bemol, natürel) tanıtılmalıdır.
- c) Sesin hız ve gürülük özelliklerini içeren bilgiler üzerinde durulur.

9.B.2. Basit ölçüleri tanır.

2/4'lük, 3/4'lük ve 4/4'lük ölçüler tanıtılır ve örnekler dinletilir.

9.B.3. Yatay ve dikey ikili, üçlü aralıkları tanır.

- a) Aralıkların özellikleri (büyük aralık, küçük aralık) tanıtılır.
- b) Aralıklar ile ilgili işitme ve seslendirme çalışmaları yapılır.
- c) Aralıklar ile ilgili etkinlikler sadece öğrencilerin işitme duyularını güçlendirmeye (potansiyeline ulaştırmaya) ve sesleri ayırt etme yetilerini geliştirmeye yönelik olarak tasarlanmalı ve oyunlaştırılarak verilmelidir. Öğrenciler aralıklarla ilgili kuramsal olarak sorumlu tutulmamalıdır.

9.B.4. Türk müziği usullerinin vuruşlarını tanır.

- a) 2/4'lük, 3/4'lük ve 4/4'lük usullerin halk müziği ve klasik Türk müziğindeki vuruş şekilleri tanıtılır.
- b) 5/8'lik, 6/8'lik, 7/8'lik, 8/8'lik ve 9/8'lik usullerin halk müziği ve klasik Türk müziğindeki vuruş şekilleri tanıtılır.

9.B.5. Türk müziğinin makamsal yapısını tanır.

- a) Türk müziği ses sistemi ve notasyonuna yönelik aşağıda istenilen tüm çalışmalar hem Türk halk müziğini hem de Türk sanat müziğini kapsamalıdır.
- b) Türk müziğinde kullanılan perde ve aralıkların tanımı yapılır.
- c) Uşşak ve hicaz makamlarında kullanılan ses değiştirici işaretleri tanımaya yönelik çalışmalar yapılır.
- ç) Uşşak ve hicaz makamlarını dizi, durak, güçlü, seyir, donanım vb. özellikler bakımından tanır.

9. C. MÜZİKSEL YARATICILIK**9.C.1.** Yatay aralıklardan ezgi oluşturur.

Öğrencilerin yatay aralıklar ve ritim kalıplarını kullanarak en az dört ölçülük ezgi oluşturmaları sağlanarak bu ezgileri seslendirmeye yönelik etkinlikler düzenlenir.

9.C.2. Dağarcığındaki basit ölçülerde yazılmış eserlere uygun ritim eşliği oluşturur.

Ritim kalıpları hatırlatılarak, öğrenilen eserlere uygun ritim eşliği yazma-uygulama etkinlikleri düzenlenir.

9.C.3. Müzikle ilgili araştırma ve çalışmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır.

a) Öğrencilerin kendi müzik çalışmalarını (beste, düzenleme vb.), bilgisayarlı müzik kayıt teknolojilerini kullanarak kayıt altına almaları sağlanır. Örneğin öğrenciler bireysel olarak veya grup oluşturarak, eser ve çalışmalarını, nota yazım programları ile notaya alma; müzik ve ses düzenleme programları ile de kaydetme ve düzenleme etkinlikleri yaparlar.

b) İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.

9.C.4. Türk halk müziğinin yaşanmış öykülerini canlandırır.

Türkülerin öyküleri hakkında araştırma yapılması ve elde edilen bulguların gruplar hâlinde drama yoluyla canlandırılarak sunulması sağlanır.

9. D. MÜZİK KÜLTÜRÜ

9.D.1. 17. yüzyıla kadar Türk müziği tarihinin genel özelliklerini açıklar.

a) 17. yüzyıla kadar Türk müzik tarihi ile ilgili araştırma yapılarak elde edilen bilgilerin sınıfta paylaşılması sağlanır.

b) Yunus Emre, Farabi, İbni Sina, Safiyyuddin Urmevi, Abdulkadir Meragi, Hızır bin Abdullah, Ladikli Mehmet Çelebi, II. Gazi Giray Han, Pir Sultan Abdal, Karacaoğlu, Âşık Paşa, Abdal Musa, Kaygusuz Abdal, Köroğlu, Kul Himmet, Hatayi gibi tarihsel kişiliklerin Türk müzik tarihindeki yeri ve önemi üzerinde durulur.

c) 17. yüzyıla kadar olan dönem bestecilerinin eserlerinden örnekler tanır.

ç) 17. yüzyıla kadar olan Türk müziği sesli ve görüntülü kayıtlardan (fotoğraf, resim, video, ses kaydı vb.) yararlanılarak tanıtılır.

9.D.2. İlk Çağ uygarlıklarında müziğin genel özelliklerini açıklar.

Mezopotamya, Mısır, Grek ve Roma, Çin, Hint gibi uygarlıklarda müzik hayatı ve çalgılar ile ilgili araştırma yapılarak elde edilen bilgilerin sınıfta paylaşılması sağlanır.

9.D.3. Batı müziğinde Orta Çağ ve Rönesans dönemlerinin genel özelliklerini açıklar.

a) Batı müziğinin şekillenmesinde Grek ve Roma döneminin etkisi vurgulanır.

b) Batı müziğinde Orta Çağ ve Rönesans dönemlerindeki müziğin gelişimi, bilim ve sanattaki gelişmelerle ilişkilendirilir.

c) Dönemlerin önemli bestecileri tanıtılarak eserlerinden örnekler dinletilir.

9.D.4. Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinin genel özelliklerini açıklar.

- a) Türk halk müziğinin kaynakları, işlediği konular ve çalgıları tanıtılır.
- b) Türk halk müziğinin tür ve biçimleri (uzun hava, kırık hava) tanıtılır.
- c) Türk sanat müziğinin kaynakları, işlediği konular ve çalgıları tanıtılır.
- ç) Türk sanat müziğinin tür ve biçimleri (peşrev, saz semai, şarkı, fasıl vb.) tanıtılır.
- d) Koşulların uygun olması durumunda mahalli sanatçılar davet edilir.

9.D.5. Ülkemizdeki müzikleri türlerine göre sınıflandırır.

Ülkemizdeki farklı müzik türlerine ilişkin (Türk halk müziği, Türk sanat müziği, dinî müzik, mehter müziği, çoksesli Türk müziği, Klasik Batı müziği vb.) bilgiler verilerek örnek eserler dinletilir.

9.D.6. Dünyanın farklı bölgelerindeki müzik eserlerinden örnekler dinler.

- a) Dünyanın farklı bölgelerindeki (Uzak Doğu, Afrika, Amerika, Akdeniz) müziklerden örnekler dinletilir.
- b) Kültürel çeşitliliğin müziğe yansımalarına dikkat çekilerek farklı kültürlerle saygı göstermenin gerekliliği hatırlatılır.

9.D.7. Majör ve minör tonalitelerden oluşan eserleri tanıır.

9.D.8. Ülkemizdeki ve dünyadaki popüler müzik türlerinden seçkin örnekler dinler.

- a) Güncel popüler müzik türlerinden (pop, caz, rock vb.) nitelikli örnekler dinletilir.
- b) Müzik endüstrisinin müzik üretimine etkilerini fark eder.

9.D.9. Sanat, sanatçı ve sanat eseri kavramlarını açıklar.

Öğrencinin sanat, sanatçı, sanat eseri, müzik ve estetik kavramlarını nitelikleri açısından eleştirel düşünme sürecinden geçirerek değerlendirmesi ve tartışması hedeflenmelidir.

10. SINIF ÖĞRENME ALANI, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

10. A. DİNLEME – SÖYLEME

10.A.1. Kullanım tekniğine uygun olarak ses geliştirme çalışmaları yapar.

- a) İnsan sesinin (vokal) oluşumu sırasında, sesli ve sessiz vokallerin özellikleri açıklanır.
- b) Vokallerin değişik durumları (dilin önde, geride, dudakların düz ve yayvan oluşu) örneklendirilir.
- c) Nefes, vücut yumuşaklığı-rahatlığı ve dil-konuşma gibi ana öğeler üzerinde durulur.
- ç) Tonal eserler için sesli ve sessiz vokallerle kromatik sesler, kromatik ilerleyen arpejler, nefes ve sesi belli kuvvetlerde (piyano, mezzoforte, forte) kullanma kriterleri ile sesin kullanım tekniklerini destekleyen çalışmalar yapılabilir. Makamsal eserler için hançere ve ağız çalışmaları yapılabilir.

10.A.2. İstiklâl Marşı'nı süre değerlerine uygun söyler.

- a) İstiklâl Marşı'nın bona ve solfejli yapılarak, tek ve çift çoğaltma noktası olan süre değerlerine dikkat çekilir.
- b) Prozodi kuralları hatırlatılır.
- c) İstiklâl Marşı'nın sözlü ve sözsüz profesyonel ses kaydı dinletilip doğru teknikle söyleme çalışmaları yapılır.

10.A.3. Çoksesli müzikleri tanır.

Dinletmek üzere seçilen eserler iki sesli düzenlenmiş türkü ve şarkılar ile iki sesli kanon biçimleriyle sınırlıdır.

10.A.4. Millî bilinç kazandıran marşları ve kahramanlık türkülerini seslendirir.

Marşların ve türkülerin sesin kullanım tekniğine, hız, günlük ve anlatım terimlerine uygun olarak söylenmesine yönelik çalışmalar yapılır.

10.A.5. Türk halk müziği eserlerini dinler.

- a) Türkülerimiz dinletilirken kültürel mirasımızı korumanın gerekliliği vurgulanır.
- b) Kültürümüzü yansıtan eserler söylenirken toplumsal değerlere saygılı olmanın önemine vurgu yapılır.
- c) Uzun havalar, kırk havalar, oyun havaları ve zeybekler gibi Türk halk müziği dağarcığından eserler seçilir.

10.A.6. Türk müziğine ait makamsal eserleri seslendirir.

- a) Rast ve saba makamlarında kuramsal ayrıntıya girilmeden makamlarla ilgili dinleme, söyleme ve makamsal etkiyi hissetme çalışmaları yapılır.
- b) Rast ve saba makamlarında bestelenmiş seçkin eserler dinletilir ve eserlerin seslendirilmesine yönelik çalışmalar yapılması sağlanır.
- c) Farklı bölgelere ait eserlere (türkü, şarkı) yer verilir.
- ç) İlgili her makam Türk halk müziği ve Türk sanat müziği eserlerinden örneklendirilir.

10.A.7. Türk sanat müziği ve dinî müzik eserlerini dinler.

- a) Rast ve saba makamında bestelenmiş eserlere öncelik verilir.
- b) Dinî müzik eserleri dinletilirken inançlara saygı duyulmasının gerekliliğine değinilir.

10.A.8. Farklı müzik türlerine ait eserleri dinler.

Türk dünyası, Uzakdoğu, Latin, Hint, Arap, İspanyol vb. kültürlerle ait müziklerin dinlenmesine yönelik çalışmalar yapılır.

10. B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME

10.B.1. Türk müziği usullerinin vuruşlarını tanır.

- a) 8/8'lik, 9/8'lik ve 10/8'lik halk müziği ve klasik Türk müziğindeki vuruş şekilleri tanıtılır ve örnekler dinletilir.

10.B.2. Türk müziğinin makamsal yapısını tanır.

- a) Türk müziği ses sistemi ve notasyonuna yönelik aşağıda istenilen tüm çalışmalar hem Türk halk müziğini hem de Türk sanat müziğini kapsamalıdır.
- b) Rast ve saba makamlarında kullanılan ses değiştirici işaretleri tanımaya yönelik çalışmalar yapılır.
- c) Rast ve saba makamlarını dizi, durak, güçlü, seyir, donanım vb. özellikler bakımından tanır.

10.B.3. Yatay ve dikey tam dörtlü, tam beşli aralıkları tanır.

- a) Aralıkların özellikleri (büyük aralık, küçük aralık) tanıtılır.
- b) Aralıklar ile ilgili işitme ve seslendirme çalışmaları yapılır.
- c) Aralıklar ile ilgili etkinlikler sadece öğrencilerin işitme duyularını güçlendirmeye (potansiyeline ulaştırmaya) ve sesleri ayırt etme yetilerini geliştirmeye yönelik olarak tasarlanmalı ve oyunlaştırılarak verilmelidir. Öğrenciler aralıklarla ilgili kuramsal olarak sorumlu tutulmamalıdır.

10.B.4. Bir diyezli ve bir bemollü majör-minör tonaliteleri tanır.

Tonaliteleri içeren örnek eserlerle seslendirme çalışması yapılması sağlanır.

10.B.5. Bileşik ölçüleri tanır.

6/8'lik (3+3) ve 9/8'lik (3+3+3) ölçülerin ritmik yapıları gösterilir.

10. C. MÜZİKSEL YARATICILIK**10.C.1. Yarım bırakılan ezginin devamını kendi oluşturduğu ezgi ile tamamlar.**

Soru cümlesi hazır verilen ezginin cevap cümlesinin öğrenciler tarafından tamamlanması sağlanır.

10.C.2. Bileşik ölçülerden ritim eşliği düzenler.

Bileşik ölçülere ait ritim kalıpları hatırlatılarak, dağarcığındaki uygun eserlere ritim eşliği yazma-uygulama etkinlikleri düzenlenir.

10.C.3. Müzikle ilgili araştırma ve çalışmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır.

a) Öğrencilerin kendi müzik çalışmalarını (beste, düzenleme vb.), bilgisayarlı müzik kayıt teknolojilerini kullanarak kayıt altına almaları sağlanır. Örneğin öğrenciler bireysel olarak veya grup oluşturarak, eser ve çalışmalarını, nota yazım programları ile notaya alma; müzik ve ses düzenleme programları ile de kaydetme ve düzenleme etkinlikleri yaparlar.

b) İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.

10. D. MÜZİK KÜLTÜRÜ**10.D.1. 17 ve 18. yüzyıl Türk müziğinin genel özelliklerini açıklar.**

a) 17 ve 18. yüzyıllardaki Türk müziğine ilişkin araştırma yapılarak elde edilen bilgilerin sınıfta paylaşılması sağlanır. Türk müziği tarihi hakkında bilgi edinilmesi, müzik eğitimi alanında yapılan gelişmelerin araştırılması (Enderun, mehter, mevlevihaneler) ve sunulması sağlanır.

b) IV. Murat, I. Mahmut ve III. Selim gibi 17 ve 18. yüzyılların musikîşinas Osmanlı padişahlarını müzikle ilgili olarak eserleri, yorumculukları ve fikirleri açısından tanır.

c) 17 ve 18. yüzyılların önemli müzik şahsiyetlerinden Ali Ufkî Bey, Kantemiroğlu, Hamparsum Limonciyan, Ercişli Emrah, Teslim Abdal, Dedemoğlu, Aşık Kerem, Gevheri, Dertli ve Kul Himmet Üstadım gibi kişiliklerin Türk müzik tarihindeki yeri ve önemi vurgulanır.

ç) İtîrî başta olmak üzere Benli Hasan Ağa, Hafız Post, Tanburi Mustafa Çavuş, Dilhayat Kalfa gibi 17 ve 18. yüzyıl bestecileri ve eserlerini tanır.

d) 17 ve 18. yüzyıl Türk müziği sesli ve görüntülü kayıtlardan (fotoğraf, resim, video, ses kaydı vb.) yararlanılarak tanıtılır.

10.D.2. Derleyicilerin Türk halk müziğine sağladıkları katkının önemini açıklar.

a) Derlemenin önemine değinilerek Türk halk müziğinin önde gelen derleyicilerinin ve onların yaptıkları "bilgilenme, yaratma ve yaşatma" çalışmalarının önemi vurgulanır.

b) Örnek derleyiciler Bela Bartok, Rauf Yekta Bey, Muzaffer Sarısözen, Nida Tüfekçi, Özey Gönüm, Ali Ekber Çiçek, Mahmut Ragıp Gazimihal, Ferruh Arsunar ve eserleri hakkında bilgi verilir. Kültürel değerlerimize sahip çıkmanın gerekliliği vurgulanır.

10.D.3. Türk müziği çalgılarını tanıır.

Türk halk müziği ve Türk sanat müziği çalgıları tanıtılır.

10.D.4. Batı müziğinde Barok ve Klasik Dönem müziklerinin genel özelliklerini açıklar.

a) Barok ve Klasik Dönem müziklerinin genel özellikleri ve bestecileri ile ilgili araştırma yapılması ve bu bestecilerin eserlerinden oluşan dinleti düzenlenmesi sağlanır.

b) Barok Dönem bestecilerinin (Antonio Vivaldi, George Frideric Handel, Johann Sebastian Bach, vb.) eserlerinden örnekler dinletilerek Barok Dönem müziğinin özellikleri tanıtılır.

c) Klasik Dönem bestecilerinin (Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven vb.) eserlerinden örnekler dinletilerek Klasik Dönem müziğinin özellikleri tanıtılır.

10.D.5. Atatürk'ün güzel sanatlar içinde müziğe verdiği yeri ve önemi kavrar.

Atatürk'ün müzik ve sanat hakkında söylediği sözlere yer verilir.

10.D.6. Müzik alanına ait ana ve yan meslekleri tanıır.

a) Müzik alanı ile ilgili ana meslekler (besteci, yorumcu, orkestra-koro şefliği, eğitmen, film ve oyun müziği besteciliği, müzik araştırmacısı, müzik teknolojileri uzmanı vb.) ve yan meslekler (şarkı sözü yazarlığı, müzik gazeteciliği, müzik yapımcılığı, çalgı yapımcılığı vb.) tanıtılır.

b) Müzik alanına ait meslekleri tanımaya yönelik geziler düzenlenir.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Recai AĞBABA

ÖĞRENİM DURUMU

Lisans: İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Ses Eğitimi Bölümü

Yüksek Lisans: Haliç Üniversitesi Türk Musikisi Yüksek Lisans Programı

DENEYİMLER

Milli Eğitim Bakanlığı Müzik Öğretmenliği (Devam)